

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra regionálního managementu

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**ŘÍZENÍ SLUŽEB V CHOVU
SPORTOVNÍCH PLEMEN A
VÝCVIKU SPORTOVNÍ KYNOLOGIE
V ČESKÉ REPUBLICCE A
POROVNÁNÍ SE SVĚTOVOU
KONKURENCÍ**

Vypracovala: **Jana Hořejší**
Vedoucí práce: doc. Dr. Ing. Dagmar Škodová Parmová
České Budějovice 2020

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Jana HOŘEJŠÍ
Osobní číslo: E17038
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: Strukturální politika EU pro veřejnou správu
Téma práce: Řízení služeb v chovu sportovních plemen a výcviku sportovní kynologie v České Republice a porovnání se světovou konkurencí
Zadávací katedra: Katedra regionálního managementu

Zásady pro vypracování

Cíl práce:

Hlavním tématem bakalářské práce je chov sportovních plemen psů, rozbor jejich předností ke sportovní kynologii a kynologii jako takové, zejména přiblížení tohoto sportu z pohledu řízení služeb. Cílem práce je zjistit, porovnat, co především ovlivňuje domácí a zahraniční služby v tomto sportu. Rozbor ostatních služeb spojených s tímto sportem a také chovem sportovních plemen. Ekonomická stránka sportovní kynologie, sponzorská podpora, a jak ji docílit. Dále se práce zaměří na definování států, které nejvíce ovlivňují praktickou, ale také ekonomickou stránku sportovní kynologie.

Metodika práce:

Teoretická část bude věnována historickému vývoji sportovní kynologie, charakteristice několika základních sportovních plemen s vymezením jejich předností, fyzických i psychických pro využití ve sportu. Ekonomická stránka pořízení tohoto plemene, náklady, výdaje spjaté s celkovou péčí o psy sportovního typu. Dále bude následovat analýza diplomatických styků FCI, porady a schůze členských států. Poslední část bude zaměřena výhradně na oblasti sportovní kynologie z domácího hlediska, porovnání s pohledem zahraničním.

V praktické části bude mapován vývoj sportovních plemen, genetika, zdraví, standard plemene, komparace, jak se v chovu těchto plemen postupovalo v minulosti a jaké prostředky se využívají dnes. Na základně získaných dat a jejich analýzy bude zhodnoceno, zda je domácí chov a sportovní kynologie na našem území dostatečně konkurenceschopná vůči ostatním světovým velmocem.

Rámcová osnova:

1. Úvod, 2. Cíle a metodika, 3. Literární přehled, 4. Řešení problematiky, 5. Provedení analýzy, 6. Návrhová část, 7. Závěr, 8. Resumé, 9. Použitá literatura, Přílohy.

Rozsah pracovní zprávy: 40 – 50 stran
Rozsah grafických prací: dle potřeby
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam doporučené literatury:

- Dostál, J. (2008). Chov psů: genetika v kynologické praxi. České Budějovice: Nakladatelství Dona.
- Kunce, F. (1936). Pes jeho přirozenosti a jejich aplikace pro praktický chov a výcvik. Úpice: Štábní kapitán Fr. Kunce.
- Cunliffeová, J. (2012). Velká encyklopedie psů – Kompletní průvodce světem psů. Praha: Nakladatelství Slovart.
- Škodová Parmová, D. (2004). Řízení služeb: přednášky. Č. Budějovice: ZF JU.

Griffell i Tatjé, E., & Lovell, C. A. K. (2015). Productivity accounting: the economics of business performance. New York, NY: Cambridge University Press.

Vedoucí bakalářské práce: doc. Dr. Ing. Dagmar Škodová Parmová
Katedra regionálního managementu

Datum zadání bakalářské práce: 25. března 2019
Termín odevzdání bakalářské práce: 13. dubna 2020

V Českých Budějovicích dne 25. března 2019

doc. Dr. Ing. Dagmar Škodová Parmová
děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 ⁽²³⁾
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Eva Cudlínová, CSc.
vedoucí katedry

Abstrakt

Psí sporty a chov sportovních plemen psů mají v České republice dlouhou historii, tyto psi byli převážně využíváni pro policejní, vojenské a záchranářské účely. Psi odchováni v českých regionech jsou využíváni po celém světě, zejména v zemích jako USA, Kanada nebo Čína. Bakalářská práce se zabývá důvodem využívání a cestování/převážení těchto zvířat do zahraničí. Tato práce porovnává chovatelské a tréninkové kvality na světových soutěžích. Cíl této práce je porovnání největších psích organizací jako FCI nebo WUSV v České republice a v ostatních zemích. Bakalářská práce představuje fakta proč je Česká republika v nynější moment světovou velmocí v tomto poli a to díky výsledkům z mistrovství světa z posledních 3 let.

Klíčová slova: psí sporty, kynologie, chov, chovná stanice, FCI, plemenná kniha

Abstract

A dog sport and breeding of sport dogs have a long history in the Czech Republic, these dogs were mainly used in K9 services, military or rescue activities. Dogs bred in Bohemian regions are used all over the world mainly in countries such as the USA, Canada or China. The bachelor's thesis focuses on reason of usage and a way of transportation of these animals over seas. This work compares national breeding and training qualities in competitions-sport side and also working use. The aim of the bachelor thesis is to compare the biggest dog's organisations as FCI or WUSV in the Czech Republic and other countries. The thesis explores facts about the Czech Republic now being a superpower in the field thanks to top results from world championships in the past 3 years. In conclusion, the obtained data are enriched by interviews with people being part of this topic.

Key Words: dog sport, sport cynology, breeding, FCI, breeding book of the Czech Republic

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to - v nezkrácené podobě/v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou - elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích, dne 23.3. 2020

.....

Jana Hořejší

Poděkování

Chtěla bych poděkovat své vedoucí bakalářské práce doc. Dr. Ing. Dagmar Škodová Parmová za odborné vedení, za pomoc a rady při zpracování této práce. Děkuji také mé spolužačce Ladislavě Mackové, která mi poradila vždy když jsem to potřebovala v průběhu celého studia.

Obsah

Úvod.....	3
1 Cíl bakalářské práce a metodika	4
1.1 Cíl bakalářské práce	4
1.2 Metodika zpracování bakalářské práce	4
2 Představení základních pracovních plemen psů	6
2.1 Německý ovčák	7
2.2 Belgický ovčák.....	10
2.3 Rotvajler.....	13
2.4 Dobrman.....	15
2.5 Knírač velký	17
2.6 Historie pracovních plemen	19
2.7 Standard, přednosti a slabiny pracovních plemen.....	20
3 Sportovní kynologie.....	24
3.1 Historie sportovní kynologie.....	27
3.2 Nynější podoba sportovní kynologie	28
4 Chov sportovních plemen	31
4.1 Ekonomická stránka pořízení a uchovnění psiho jedince	31
4.2 Ekonomická stránka legálních a nelegálních chovných stanic	34
5 Základní organizace	36
6 Komparační analýza	38
6.1 Komparační kritéria	38
7 Výsledky národních a světových soutěží.....	39
7.1 Český tým na WUSV a FCI.....	40
7.2 Poměr výskytu české DNA u ostatních soutěžících na MS	42
7.3 Prodejnost štěnat mimo území České republiky	43
7.4 Finanční náročnost chovu	44
8 Závěr a diskuze	46

I. Summary.....	50
II. Seznam použitých zdrojů.....	51
III. Seznam obrázků a tabulek	
IV. Přílohy.....	

Úvod

Téma této bakalářské práce je pravděpodobně neznámé většině čtenářů, to je právě ten důvod, proč jsem si toto téma zvolila, abych ho lehce nastínila společnosti a dala na vědomí, že něco jako sportovní kynologie vůbec existuje a nejen, že existuje, ale také, že se naše země v tomto sportu řadí mezi nejúspěšnější. V této práci si rozeberme, co je to sportovní kynologie, že se jedná o jeden ze psích sportů, detaily, které se v nynější době na soutěžích tohoto typu vyskytují by se daly přirovnat na příklad krasobruslení či letecké akrobacii (Red Bull Air race).

Celá práce se bude soustředit zejména na pět až šest základních sportovních plemen, tato plemena si detailně rozebereme a ukážeme si jejich přednosti i slabiny, ať při využití ve sportu, službách ochranných složek či chovu. Podíváme se také podrobně na chovatelské stanice, které sídlí v České republice a na jejich ekonomickou stránku. Z ekonomického hlediska také porovnáme legální chovatelské stanice s nelegálními, tak zvanými „množírny“. Dále si představíme základní organizace, které zaštiťují naši tematiku, podíváme se na jejich ekonomické využití a porovnáme tyto organizace v různých zemích mezi sebou.

Tato bakalářská práce má za cíl shromáždit dostatečné množství informací, které nám dokáží, proč je v nynější době, rozsah posledních tří let, Česká republika velmocí v této tematice, jak ve sportovní kynologii, díky umístění na světových soutěžích, tak v chovu sportovních plemen. Jedná se o komparaci České republiky s dalšími vybranými zeměmi podle jejich úspěšnosti na soutěžích a prodejnosti štenat do zahraničí. Výsledkem práce by měl být důvod úspěšnosti naší země v této tematice a jasné vysvětlení proč tomu tak v poslední době je a jak se situace vyvíjí do budoucna z ekonomického hlediska.

1 Cíl bakalářské práce a metodika

1.1 Cíl bakalářské práce

Ústředním tématem bakalářské práce je sportovní kynologie a chov sportovních plemen psů v České republice a pomocí těchto kritérií jako na příklad úspěšnost českého týmu na světových soutěžích v posledních letech. Pohled na rodokmeny psů závodníků z ostatních zemí a zjištění z kolika procent se u těchto psů objevuje česká krev a v neposlední řadě z jaké části štenata sportovních, pracovních plemen odchovaná v České republice se posílají do zahraničí.

1.2 Metodika zpracování bakalářské práce

Teoretická část bude věnována historickému vývoji sportovní kynologie, charakteristice několika základních služebních plemen s vymezením jejich předností, fyzických i psychických pro využití ve sportu. Ekonomická stránka pořízení tohoto plemene, náklady, výdaje spjaté s celkovou péčí o psy sportovního typu. Další část bude zaměřena výhradně na oblast sportovní kynologie z domácího hlediska a komparace se zahraničím.

V praktické části bude mapován vývoj sportovních plemen, genetika, zdraví, standard plemene, komparace, jak se v chovu těchto plemen postupovalo v minulosti a jaké prostředky se využívají dnes. Na základě získaných dat a analýzy bude zhodnoceno, zda je domácí chov a sportovní kynologie na našem území dostatečně konkurenceschopná vůči ostatním světovým velmocem.

K sestavení metodiky této bakalářské práce jsem využila informací získaných z veterinární komory, která hovoří o základních principech chovu pracovních plemen psů.

„České právo pamatuje na stanovení pravidel chovu psů. Tuto problematiku stanovuje vyhláška č. 21/3013 Sb. o stanovení podmínek při chovu psů a koček.

V případě, že se věnují plemenitbě středních a velkých plemen psů nad 50 cm kohoutkové výšky, mohou připouštět pouze feny ode dne ukončeného sedmnáctého měsíce věku až do dne ukončeného osmého roku věku, a psy ode dne ukončeného sedmnáctého měsíce a dále neomezeně.

U fen, které ukončily osmý rok věku, je možné zabřeznutí pouze na základě potvrzení veterinárního lékaře o vyšetření zvířete na začátku říje s dobrozdáním, že zdravotní stav březost umožňuje bez nadměrných rizik.

Fena koji pouze takový počet štěňat, který odpovídá její zdravotní kondici podle posouzení veterinárním lékařem, ostatním životaschopným štěňatům musí chovatel zajistit náhradní výživu. Maximální počet vrhů u chovné feny je 3 za období 24 měsíců. Minimální věk pro odběr štěňat od feny je 50 dnů.

K těmto pravidlům přistupuje od 15. ledna 2020 ještě jedna novinka veterinárního zákona: Chovatel, který chová psa, je dále povinen zajistit označení psa čipem do 3 měsíců věku, nejpozději však před přechodem k novému majiteli. Chovatel, který chová psa, je povinen zajistit, aby identifikační číslo psa bylo zaznamenáno v dokladu o očkování psa. Identifikačním číslem psa se rozumí alfanumerický kód zobrazený transpondérem, který umožňuje zjistit totožnost konkrétního psa. Z chovu psů se tímto stává poměrně sofistikovaná činnost svázána množstvím regulací. Zdali bude mít zpřísnění podmínek chovu psů repelentní účinek na množírny, ukáže až čas. Zbývá jen doufat, že ti poctiví chovatelé tuto legislativní smršť ve zdraví ustojí.

Z chovu psů se tímto stává poměrně sofistikovaná činnost svázána množstvím regulací. Zdali bude mít zpřísnění podmínek chovu psů repelentní účinek na množírny, ukáže až čas. Zbývá jen doufat, že ti poctiví chovatelé tuto legislativní smršť ve zdraví ustojí.“
(MVDr. Martin Grym, 2020)

2 Představení základních pracovních plemen psů

„Všichni psi jsou výsledkem lidské činnosti. Podle svých potřeb člověk psa šlechtil a tak vznikly plemena služebních psů. Služební plemena se často využívají i jako plemena pracovní. Služebních plemen psů je velké množství. Někteří z této kategorie se využívají pro policejní a vojenské účely, jiní mohou sloužit jako vodící psi pro nevidomé. Existují i psi, o kterých by se dalo říci, že jsou všestranní. Například Labradorský retrívr je plemenem služebních psů, který se může využívat jak pro policejní účely, například jako hledač drog, tak je také skvělým vodícím psem.“ (pejskar.cz, 2008)

S tímto prohlášením si dovoluji ne zcela souhlasit. Pracovní čili služební plemena psů samozřejmě pochází z postupného šlechtění a genetického křížení, aby pro člověka vznikl, tak zvaný „dokonalý pes“ pro činnost, ke které chce psa využívat. Některým plemenům již zmiňované šlechtění pomohlo k dosažení lepších jedinců, samozřejmě ne ve všech případech, ale bohužel většině plemen psů genetická úprava podle nároků lidí spíše uškodila než pomohla, na příklad nynější módní plemena, zejména malého vzrůstu jako čivavy, jorkšíři, pinčové, buldočci.

Tyto plemena postupným šlechtěním/zdokonalováním bohužel velice utrpěli a většina lidí již vůbec nezná původní poslání těchto zvířat. Nyní je všichni vidí pouze jako módní doplněk, či mazlíčka a chovají se k nim tímto způsobem. To jediné co se po těchto zvířatech nyní požaduje je pouze vzhled, což je velice špatně. Psi jako jorkšíři byli dříve používáni na lovení krys ve městech a byli velice užiteční právě v tomto ohledu, nyní nosí na hlavě mašle a před myší utíkají, takto bohužel také vypadá genetická úprava psů, když se preferuje pouze vzhled. Samozřejmě se toto nedotklo pouze tzn. modních plemen, ale také právě pracovních, o kterých se dále budeme bavit.

U služebních plemen se v nynější době řeší podobné věci a to, že existují chovatelé, kteří se zaměřují také pouze jen na jeden aspekt těchto zvířat, v nejhorších případech je to právě již zmiňovaný vzhled. Jedinci, kteří jsou odchováni jen pro vzhled mají velice často problémy zdravotní a sociální, což je veliký problém právě u služebních psů, kteří musejí zvládat někdy až extrémní situace a to jen díky své opravdové povaze. Správný chovatel se zaměřuje zejména na zdraví a povahu svých psů, jak chovných jedinců, tak i jejich potomků a ten úplně nejlepší má dlouhou historii, podpořenou dokonce i vzhledem jedinců a díky tomu nám může vzniknout již zmiňovaný „dokonalý pes“, zdravý, silný v povaze a dokonce i vzhledově krásný. Proto ne zcela souhlasím s již zmiňovaným

článkem, jelikož Labradorský retrívr se setkal s problémem bytí módního plemene také, a proto jeho kvality, které se dříve daly využívat více do služeb typu označování výbušnin a podobné už nejsou zrovna aktuální a osobně ho do pracovních plemen nepočítám. Jejich využití je pouze v jedné sféře služeb a to pomocní psi, pro nevidomé, lidi s postižením či silné astmatiky, dále jsou vhodné pro kanisterapii jelikož je to plemeno založené na klidné nervové soustavě, převažují u něho útlumy než vzruchy.

V této práci bych Vám ráda představila 5 základních pracovních plemen psů. Dále se budu soustředit a porovnávat zejména dvě hlavní, které jsou nejvíce využívána. Těmito plemeny jsou: Německý ovčák, Belgický ovčák (zeměna malinois), Rotvajler, Dobrman a v neposlední řadě Knírač velký. Nyní si tato plemena rozebereme jednotlivě.

2.1 Německý ovčák

Německý ovčák, jak již můžete tušit podle názvu, pochází z Německa. Je to jedno z nejpobulárnějších pracovních/služebních plemen, řadí se do plemen ovčáckých. Toto plemeno je také experty řazeno mezi nejinteligentnější psí plemena. Je velice komplexní, všestranné a díky tomu se využívá v mnoha sférách kynologie. Další jeho přednosti jsou: vytrvalost, vyrovnanost a také věrnost, zejména ve sportovní kynologii na vysoké úrovni jsou to psi pouze jednoho pána. Toto tvrzení je úplným opakem toho k čemu bylo plemeno původně šlechtěno a to naopak k jednoduchému přeorientování na nového pána, v případě policejních či armádních jedinců, kdy jim zahynul předešlý psovod, i tímto se dále budeme zabývat a podíváme se blíže, jak sport jako takový může jít dokonce proti přirozenosti daného plemene. Jako skoro každé plemeno má i NO svou pracovní a výstavní (exteriérovou) linii, bohužel se v nynější době tak moc rozlišují což mělo veliký dopad zejména na tzn. „exterieráky“, exteriérová linii NO, která se kompletně oddělila od pracovní linie a tím byl u ní obrovský pokles zejména v povahové stránce. (Cunliffeová, J.,2012)

Lidově nazývaný „vlčák“ vznikl na území Německa v průběhu 19. století. První standart tohoto plemene byl ale zaznamenán až v druhé polovině 19. století, jedním z autorů byl na příklad Arthur Meyer. Autoři již zmiňovaného standartu toto plemeno preferovali a doporučovali pro práci v policejních či vojenských složkách. Toto plemeno se začalo velice rychle rozšiřovat i do České republiky, kde je nyní známo pod zkratkou NO. (Feiková Klára, 2017)

Německý ovčák má dvě linie: exteriérovou nebo-li výstavní a pracovní linii. Rozdíl na první pohled je zde velice jednoduše viditelný, jelikož se tyto linie odlišují zejména barevně a samozřejmě extrémně povahově. Výstavní linii si můžete představit jako známého „Komisaře Rexe“, hnědé až zlatavé zbarvení s černými znaky na hřbetě, hlavě apod. Pracovní linie má tři možnosti zbarvení: vlkošedá, celočerná a znakatá (celočerná barva s hnědými znaky pouze na nohách a lehce na hlavě). Obě linie mohou mít dlouhosrsté jedince, dříve tito jedinci byli vyřazeni z chovu, dlouhá srst byla považována za něco špatného, co zhoršuje povahu jedince, ale není to vůbec pravda a už několik let je i dlouhá srst u NO schválena FCI a tito jedinci mohou být puštěni do chovu.

Obrázek 1: Exteriérová linie NO

Zdroj: (Miroslava Strouhalová, 2018)

Obrázek 2: Pracovní linie NO – vlkošedé zbarvení

Zdroj: (vlastní zpracování, 2018)

Obrázek 3: Pracovní linie NO – celočerné zbarvení

Zdroj: (Miroslava Strouhalová, 2019)

Obrázek 4: Pracovní linie NO – černé s pálením zbarvení

Zdroj: (Josef Adamuščin, 2016)

2.2 Belgický ovčák

Belgický ovčák je velice sportovní plemeno psa, svou stavbou těla je nejvíce podobné NO, ale BOM (belgický ovčák malinois) je atletičtější, ne tak mohutný, celková stavba těla je o dost lehčí než NO, nemá takové sklony celé tělo řídit hrudním košem. Belgický ovčák pochází z Belgie z období rovněž 19. století a řadí se mezi ovčácká plemena.

Původ tohoto plemene je lehce úsměvný, původní Belgičané totiž tvrdí, že toto plemeno vzniklo tím, že se v Belgii pohybovalo v té době několik různých, ale v jádru podobných „plemen psů“, ze kterých vzniklo plemeno belgický ovčák, ale rozděleno na čtyři typy: Malinois, Tervueren, Laekenois a Groenendael. Všichni se společně řadí pod společný název Belgický ovčák a poté daná specifikace. Nejvíce podobní si jsou Malinois (krátkosrstý) a Tervueren (dlouhosrstý). Spoustu lidí by si všimlo pouze rozdílu v délce srsti, nynějšími trendy, ale vznikly i rozdíly povahové, ty se objevují zejména ve sportovní stránce a proto jsou pro sport a ochranné složky z 99 % využíváni pouze Malinois. Tak zvané „tervíky“ (Tervueren) můžete vidět spíše na poli výstavním. Další dva typy Laekenois a Groenendael nejsou tak známí, ale v určitých ohledech jsou velice vyjímeční. Groenendael je „tervík“ akorát celočerný a Laekenois je ovce mezi belgickými ovčáky, je ojedinělý díky své kudrnaté srsti a velice silné povaze. (Cunliffeová, J.,2012)

V této bakalářské práci se budeme soustředit zejména na BOM (Belgický ovčák Malinois). Belgický ovčák je pro polovinu lidí osudové a vysněné plemeno a pro druhou polovinu peklo na zemi, lidé ho buď milují nebo nechtějí ani za nic. Dalo by se říci, že se jedná o lehce „speciální“ plemeno psa. Charakter BOM je velice proměnlivý, je těžké najít vyrovnaného jedince. Velice často se toto plemeno potýká s extrémními povahovými problémy, Existují jedinci velice bázlivi, kteří například útočí pouze ze strachu anebo naopak velice dominantní jedinci. Důvod proč je BOM tak populární ve sportu, na závodech všech plemen (závody FCI, bývá polovina BOM) je ten, že BOM je velice učenlivý a to díky extrémním vzruchům a klidům, proto ho spoustu lidí volí, v představě „rychlejšího“ výcviku než například NO. Já osobně preferuji NO, BOM pro mě není dostatečně vyrovnané plemeno a já si pod ideálním psem i na závody představuji něco jiného, právě NO.

Obrázek 5: Belgický ovčák – Malinois

Zdroj: (Martin Plecháček, 2016)

Obrázek 6: Belgický ovčák – Tervueren

Zdroj: (Michaela Rubášová, 2017)

Obrázek 7: Belgický ovčák – Groenendael

Zdroj: (MDDr. Kateřina Čechová, 2018)

Obrázek 8: Belgický ovčák – Laekenois

Zdroj: (CMKU, 2010)

2.3 Rotvajler

Rotvajler je rovněž německé psí plemeno, toto plemeno se řadí do typu molossoidního, kam se řadí další mohutná, velká až obří plemena psů jako dogy, mastifové apod. Česká republika v této kategorii plemen žádné zastoupení nemá. I přes to, že se původ tohoto plemene rovněž přiděluje Německu, první známky o rotvajlerech byly již z doby římské říše. Ve Starověkém Římě bylo používáno ve vojenských aktivitách. Své jméno získalo o mnoho později právě v Německu, podle města Rotweil, kde se využívalo k honáckým službám, nahánění skotu. (Cunliffeová, J.,2012)

Toto plemeno je velice masivního typu, jedná se o podsadité psy, s velikými hrudními koši a masivní hlavou se zkráceným stopem/nosem. Rotvajler má přirozeně uši dolů, jelikož jsou poměrně těžké. Na rozdíl od předešlých plemen má rotvajler pouze jednu variantu srsti, typ srsti je srst krátká a jejich zbarvení má také pouze jednu variantu a to černá s pálením. Dříve se většina psů tohoto typu objevovala se zkráceným (kupírovaným) ocasem, nyní to není již tak běžné jelikož kupírování je ze stránky ochrany zvířat v určitých zemích zakázáno. Rotvajler je velice silné plemeno, jak po fyzické, tak psychické stránce. Jsou poměrně dobře cvičitelní, ale ve sportu jich také nenajdeme bohužel již tolik, jelikož z důvodu geneticky krátkému nosu, špatně snášejí horké teploty, jako ostatní plemena s tímto vzhledovým označením. (MVDr. Miloš Sedlář, 2005)

Z mého pohledu je rotvajler velice atraktivní plemeno a má „něco do sebe“. Obdivuji jejich stavbu těla, na to jak mohutní a obrovští dokážou být, jsou také ale extrémně atletičtí a určité cviky, které vyžadují pružnost a lehkost, přímo ze sportovní kynologie jsou pro ně jednodušší než na příklad pro NO. Na druhou stranu umí být velice tvrdohlaví a laxní proto se ve sportu tolik nevyužívají, oproti NO a BOM mají poloviční chuť do práce. Stejně jako předešlá plemena se postupem času i u rotvajlerů vyvinuly dvě linie, exteriérová nebo-li výstavní a pracovní. Neb pouhým laickým okem nejsou rozdíly, tak znatelné, jako na příklad u NO, kde se tyto dvě linie odlišují barvami, u RTW (Rotvajler) je rozdíl znatelný zejména na stavbě těla, mohutnosti kostry. Exteriérová linie má ohromné, nádherné a extrémně masivní jedince, dosahující váhy kolem 60 kilogramů, ale bohužel pro sport nepoužitelní a na druhé straně pracovní linie se stavbou těla podobá již spíše dobrmanovi či boseronovi, o polovinu menší než výstavní jedinci, ale chuť do práce nesrovnatelná.

Obrázek 9: Exteriérová linie RTW

Zdroj: (Romana Čermáková, 2012)

Obrázek 10: Pracovní linie RTW

Zdroj: (Andrea Šrajeroová, 2018)

2.4 Dobrman

Dobrman je další psí plemeno pocházející z Německa, vzniklo zde v období 19. století. Toto plemeno se řadí do skupiny plemen, která se podle FCI nazývá „Pinčové a knírači“, jedná se o největšího pinče. Dobrman má nejvíce možností zbarvení, základní dvě jsou: černý s hnědým pálením a hnědý se světlejším hnědým pálením. (Cunliffeová, J.,2012)

Další barvy, ve kterých si nyní toto plemeno můžete pořídit vznikly záměrným šlechtěním tohoto psího plemene, vznikly barvy jako na příklad: bílá (tzn. albín), modrá, celočerná, červená a každá tato barva s určitým typem pálení. Ne všechny tyto barvy jsou ale uznány FCI, největší záštitou legálních chovných stanic a to je podle mého názoru velice dobře. Bohužel tyto „speciální“ barvy vznikly pouze jen kvůli lidem a požadavkům lidí na „jedinečné, neobyčejné a originální“ psy, kteří jsou obětmi modních trendů. Většina těchto barev jelikož není pro původního dobrmana vůbec typická sebou nese genetické vady a to zejména v podobě špatného zdraví.

Tyto vady obsahují nejvíce onemocnění srdce, které dobrmany postihuje ze všeho nejvíce. Toto plemeno je velice náchylné na dilatační kardiomyopatii, při tomto onemocnění dochází k arytmií srdce a zhoršení stažlivosti srdeční svaloviny. Toto onemocnění se týká extrémního počtu jedinců, kolem 50 % dobrmanů čelí těmto zdravotním potížím a velké množství z nich umírá ve velice mladém věku. (Veterinární klinika Suchdol, 2017)

Dobrmán byl dříve hojně využíván v ochranných složkách a spousta lidí ho má takto ještě spojeno. Bohužel tak tomu není již delší dobu, jelikož znovu zasáhl lidský faktor ve formě přešlechtování a dobrmani se nezničili pouze po zdravotní stránce, ale také povahové. Nyní se používají zejména jako společníci, někdy jsou stále k vidění i ve sportovní sféře, ale není to již tak běžné.

Toto plemeno je velice inteligentní, temperamentní a vytrvalé, dobrmani vyžadují častý kontakt s člověkem, neradi snášejí samotu. Díky jeho srsti, velice dobře snášejí vysoké teploty, jeho srst není ani tak náročná na údržbu (stejně jako RTW) na rozdíl od NO. Nevýhoda jeho krátké srsti se projevuje v zimním období, kdy majitelé musí být více opatrní aby jim pes nenachladl. Dobrmán má přirozeně uši dolů a dlouhý ocas, dříve však podstupovali kupírování obou částí těla, a měli uši nahoru a krátké ocasy. Stejně jako v případě RTW, je kupírování v určitých zemích zakázáno a proto dobrmany můžete nyní vidět na území ČR spíše v jejich přirozené podobě. (Cunliffeová, J.,2012)

Obrázek 11: Veškeré barevné variace dobrmanů

Zdroj: (John Walter, 2010)

2.5 Knírač velký

I v tomto případě pochází plemeno z Německa. Bylo zde vyšlechtěno v druhé polovině 19. Století a to v regionech jako na příklad Bavorsko. Stejně jako předešlý dobrman se velký knírač řadí do 1. skupiny plemen FCI: Pinčové a knírači. Jedná se o největší, ale také původem nejmladší typ knírače. Existují tři velikostní typy tohoto plemene: malý, střední a velký. Knírači mají dvě možnosti zbarvení: černá a pepř a sůl. Ke sportu či práci se využívají zejména černě zbarvení jedinci, barva pepř a sůl je také speciálně vyšlechtěným typem a projevilo se to zejména povahovou nestabilitou, konkrétně u velkých kníračů, u malých a středních povahové rozdíly mezi barvami nejsou tak běžné a znatelné jako právě u velkých. Knírač velký má přirozeně, stejně jako DOB a RTW uši posazené směrem dolů a dlouhý ocas. Dříve se, ale toto plemeno objevovalo také kompletně zkupírované, což znamená, uši směrem nahoru a krátký ocas. (Cunliffeová, J.,2012)

Původně se toto plemeno využívalo k nahánění dobytka, jako honacký pes, nyní je tak však již nevidíte. Veselá, hravá, inteligentní, ale také lehce tvrdohlavá povaha knírače velkého jim zařídila místo u ochranných složek po boku NO a BOM. Z ostatních plemen (RTW a DOB) se asi nejvíce využívají stále ve sportu. Jedná se o velice chápavé plemeno. Stavba těla knírače velkého je silná, podsaditá a kvadratická, nesetkáte se zde s úhlením páteře, jako na příklad u NO. I přes podsaditý charakter postavy se také jedná o velice atletické plemeno.

Srsts tohoto psiho plemene je velice tvrdá a na dotek hrubá, pouze na nohách se setkáváme se srstí mekčí. Knírači jsou typičtí svým vousem, který tvoří pokrývku tlamy, výrazné a typické je také jejich obočí. Jejich srst je poměrně náročná na údržbu, srst se trimuje a různě stříhá aby bylo dosaženo co nejlepšího výstavního efektu. (Pes přítel člověka, 2011)

Obrázek 12: Knírač Velký – celočerné zbarvení

Zdroj: (Alice Zelinková, 2016)

Obrázek 13: Knírač Velký – zbarvení pepř a sůl

Zdroj: (Erika Zelinková, 2016)

2.6 Historie pracovních plemen

Historie všech těchto plemen sahá povětšinou do 19. století, pouze o RTW jsou zmínky již ze Starověkého Říma. Když bychom se, ale podívali na úplný začátek, jednalo by se o dobu, kdy pravěcí lidé začali navazovat první „vztahy“ s původními vlky, kteří se postupem času začali více a více objevovat v okolí jejich obydlí a strach z lidí již u nich nepřevládá. Pravěcí lidé tohoto využili a první vztahy s těmito tvory si začali budovat pomocí krmení této divoké zvěře a postupným bližším kontaktem. V průběhu se z tohoto divokého tvora stal domestikovaný jedinec, kterého nyní nazýváme jako pes. Původní vlci, jsou nyní jak povahově, tak vzhledově nejvíce podobní na příklad Československému vlčáku, jedná se o plemeno v povaze ne moc stabilní a silné, převážně útočí ze strachu a je opravdu nejbližší po genetické stránce již zmiňovaným vlkům. Stavbou těla ho z našich vybraných pracovních plemen můžeme přirovnat k NO. Většina původních plemen vznikala genetickým křížením vlků či v některých zemích kojotů.

„Je více než zřejmé, že v začátcích domestikace psa byla, navzdory přátelství, které mezi psy a lidmi vzniklo, jen malá snaha o šlechtění jiných než užitkových plemen. Psaná historie psiho rodu začala prací Xenofona (asi 430-350 př. n. l.), která pojednávala pouze o lovu a loveckých psech. Ještě před rokem 1685 vyšlo v Norimberku první encyklopedické dílo o psech Cynographia curiosa oder Hundebeschreibung. Jejím autorem byl Christian Franz Paullini. Zmínku o tom, jak se postupně začala měnit role psů - ti začali plnit úlohu spíše společenskou a staváli se "módním doplňkem" a zdrojem obveselení bohatých a urozených dam - nalezneme v dopise z roku 1560. Anglický učenec z Cambridge John Caius v něm poskytl švýcarskému přírodovědci Gesnerovi „náčrtek oblíbených plemen tehdejší Anglie. "Máme též drobné rasy psů, které byly vyšlechtěny ke hraní pro bohaté a urozené dámy. Ti menší jsou zcela dokonale přizpůsobeni svému účelu - to jest k nošení na prsou, či v případě, že jejich opatrovnice odejde, odpočívání v ložnici nebo polehávání v příručím zavazadle." Lovečtí a hlídací psi tehdy sice stále převažovali, ale společenská plemena se začala pozvolna rozšiřovat.“ (Kdo ochočil psa, 2008)

Dříve se tato plemena využívala zejména jako honácká, původně hlídali stáda ovcí či koz před velkými predátory, velice často dokonce většími než oni sami jako třeba medvědy, rysy nebo vlky. Proto také na příklad NO byl původně křížený právě s vlky, aby jeho stavba těla byla větší než nynější podoba, zejména kvůli střetům s velkými predátory. Již v 6. století se za zabití takového psa viník trestal, existovaly na to dokonce zákony.

Později však tyto velké šelmy byly povětšinou vyhubeny a proto se pracovní plemena využívala pouze na shromažďování a přesouvání stáda z místa na místo. Stávali se čím dál více populárními a později se jejich přednosti využili zejména v policejních či vojenských aktivitách.

RTW je jediné pracovní plemeno, o kterém máme k dispozici nejstarší zmínky a to z dob Staré říše Římské, kde se tyto psi využívali také na bojištích, v arénách a při boji v otevřeném poli. Bohužel i díky tomuto faktu možná spoustu lidí stále většinu pracovních plemen řadí mezi tzv. „bojová plemena“. (MVDr. Miloš Sedlář, 2005)

Nemají ale vůbec tušení, že bojová plemena jako taková neexistují. Jedná se pouze o uměle vytrvořenou třídu/plemena psů, do kterých spoustu lidí řadí psy, ze kterých mají strach a jsou podle nich agresivní. Nejvíce toto slovní spojení můžete vidět spjato s plemeny jako: pitbull, stafordšírský teriér, amstaff, ale také „naše“ pracovní plemena, NO, BOM, RTW, DOB a KV. Toto spojení je ale kompletně chybné jelikož bojové plemeno může být i na příklad „nevinná“ čivava či pudl. Je to každý pes, který je proti své vůli, nedobrovolně nucen k psím zápasům. Tyto zápasy jsou samozřejmě nelegální ze strany ochrany zvířat, ale bohužel stále v některých zemích probíhají. Jediným důvodem proč se nejvíce na tyto „aktivity“ využívají již právě zmiňovaná plemena, typu pitbull, amstaff apod. Je ten, že tato „bullí“ plemena mají vrozenou agresivitu vůči ostatním zvířatům, nikoli však vůči lidem. Tato agresivita vůči ostatním tvorům musí být samozřejmě podpořena, ale klíčovým faktorem je zejména nulová agrese vůči svému pánu, tohoto lidé, kteří své psy nutí zápasit využívají zejména v situacích mezi zápasy, kdy je potřebné psa ošetřit (nejčastěji potřhané uši, končetiny) a ošetření/šití probíhá bez jakékoli anestézie, či léků na bolest a pes nemá potřebu ani v tento moment vyvinout agresivní chování vůči majiteli.

2.7 Standard, přednosti a slabiny pracovních plemen

Standard pracovních plemen se skládá ze dvou částí, stejně tak standardy všech ostatních psů. Dal by se rozdělit na standard po exteriérové neboli vzhledové stránce jedince a dále povahový, jaký by měl být jeho charakter. Každé plemeno uznané největší záštitou čistokrevných zvířat, FCI, má jasně daná pravidla, jaké standardní podmínky musí dané plemeno splňovat, aby bylo uznané za čistokrevné. Po exteriérové stránce to může být například podrobný popis všech barevných variací a stylů srsti, které jsou přípuštěné do chovu. Dále se zde uvádí přesný popis všech končetin a částí těla psa, které také musejí splňovat normy standardu. Z povahové stránky je to velice podobné, ale bohužel již ne tak

lehce znatelné na první pohled. Každé plemeno má své podmínky uchovnění, které jedinec musí splnit, aby bylo možné jej použít dál v chovu. U pracovních plemen jsou tyto podmínky poměrně náročné, což je ale velice dobře, alespoň je menší šance propuštění nekvalitních jedinců do chovu. Pracovní plemena musí úspěšně podstoupit, jak výstavu (exteriérové podmínky), tak bonitaci (povahová zkouška), k tomu všemu musejí splňovat určité zdravotní normy. Převažně se provádí rentgenové snímky kyčlí, loktů a páteře, podle nich se také rozhodne zda jedinec splňuje zdravotní normy připuštění do chovu. Bohužel postupem času se tyto veškeré nároky snižují a u některých, naštěstí ne tolik pracovních plemen, nároky pro uchovnění dokonce mizí kompletně nebo jsou zaměřeny jen na jednu stránku psa, především tu exteriérovou, typickým příkladem jsou buldočci, mopsové apod. (Dostál J., 2008)

Nyní se jednotlivě podíváme na standard, přednosti/silné stránky, ale také slabiny našich vybraných pracovních plemen. Veškeré informace o standardu daného plemene, naleznete vždy na stránkách klubu určitého plemene anebo na stránkách největší psí organizace, FCI. Zde se ke každému psu nachází přímo dokument s vypsáním standardem. Slouží to nejen pro rozhodčí, kteří pomocí těchto kritérií psy hodnotí, ale také to může být nápomocné pro lidi, kteří si jen chtějí pořídit psa a chtějí si být jistí podle čeho správně budoucího mazlíčka vybrat.

Pracovní plemena jsou si nějakými parametry a požadavky chovnosti velice podobné a přitom exteriérovými kritérii zcela odlišné. Máme zde příklad 4 „dlouhonosých“ plemen: NO, BOM, DOB a KV. RTW je plemeno se zkrácenou tlamou a v jeho případě se ve standardu plemene uvádí dokonce minimální délka čelisti, jakou chovný jedinec musí splňovat. (Kunec F., 1936). Podle mého názoru je tento přístup skvělý a jediný, jak zamezit existenci nezdravým a nekvalitním jedincům v chovu. Tento typ čelisti totiž sebou nese spoustu zdravotních vad, nedostatečné přijímání kyslíku do tlamy jedince, tím může docházet k omdlívání, či jiným zdravotním komplikacím. RTW samo o sobě má mnohem kratší čelist s porovnáním s ostatními pracovními plemeny, v případě, kdy dochází k překročení na příklad této standardní podmínky, nastávají fatální případy. Díky těmto exteriérovým rysům je RTW nejméně vhodným pro jakékoli více fyzicky náročné aktivity, jelikož jeho možnost zchlazení organismu je mnohem složitější a náročnější než ostatní pracovní psi. Psi se totiž nepotí, k jejich ochlazení tím pádem dochází pouze přes tlamu, respektive jazyk, a také lehce přes uši, ale to jen v případě, že jsou uši postavené a ne složené směrem dolů. Abychom nemluvili pouze o slabých stránkách

pracovních plemen, řekněme si něco také o silných stránkách, které jsou povětšinou důvodem proč se dané plemeno využívá k práci.

Nejčastěji využívaná plemena v ochranných složkách jsou NO a BOM. Obě tyto plemena můžete zaznamenat u městské policie, vězenské služby nebo přímo armády. NO a BOM jsou si velice podobné, ale na druhou stranu extrémně odlišné, proto se na konkrétní aktivity využívá vždy jen jedno z nich. Obě plemena jsou velice aktivní, nebojácné, dominantní, relativně lehce cvičitelné, inteligentní a v rámci možností vyrovnané (zde hovoříme zejména o BOM). Proto je můžete vidět nejčastěji v zásahu policie při zadržování pachatele, vyhledávání omamných látek, požárů, či vojenské službě. Když se hovoří o zadržování pachatele, použitelnost těchto plemen je, tak na půl. Zde je totiž potřeba silná povaha, nebojácnost a ovladatelnost, v tomto ohledu jsou si plemena nejvíce podobná. Když se, ale hovoří o vyhledávání omamných látek, min a podobných situacích, v tento moment se více využívá NO. Důvodem proč se na to více hodí, je jeho „klidový režim“. NO i v krizových či stresových situacích dokáže udržet klidnou hlavu a perfektně se soustředit, zejména zůstat v klidu, co je extrémně důležité například u vyhledávání min, či žárů. V případě stopování žhářů, se používají tak zvaní „žhářový psi“, kterých je v celé České republice pouze kolem 5. Jedná se totiž o extrémně těžkou práci kdy se pes musí naučit více než na 100% soustředit a používat svůj nos. (ČKNO, 2011)

Na druhé straně máme BOM, kteří jsou excelentní ve svých „přepínačích“, dokáží ve vteřině přepnout na klidovou, či extrémně aktivní povahu, proto dlouhodobé soustředění není jejich předností a můžeme je vidět spíše ve výbušných situacích jako vězeňské službě, skoky s padákem apod. BOM na příklad určitě nevidíte, nebo velice málo na příklad v kanisterapeutických službách, či při práci s nevidomými lidmi a bude se v tento moment jednat o ojedinělé jedince, kteří také v určité míře nesplňují podmínky standardu.

Obrázek 14: BOM ve službách americké armády

Zdroj: (US Army, Michael Thomsen, 2019)

3 Sportovní kynologie

Sportovní kynologie je jedním z mnoha psích sportů. Jedná se o sport, který je založen na dokonalé souhře psa a psovoda a je nejvíce všestranný ze všech psích sportů. V nynejší době je podoba tohoto sportu extrémně detailní a precizní. Nároky na představení dvojice se zvyšují skoro s každou novou sezónou. Tento sport se skládá ze tří disciplín: stopa, poslušnost a obrana. Na každé z těchto disciplín se setkáte s rozhodčím, či skupinou rozhodčích (vyšší soutěže typu mistrovství světa), která danou disciplínu posuzuje. Vše začíná již tzv. Hlášením a to v případě ať se jedná o zkoušku nebo závod. Zkouška je odlišná od závodu tím, že se na ni nekladou až tak extrémní nároky jako na zmiňované soutěži. Zkoušky probíhají v základních organizacích a to maximálně pro skupinu 10 účastníků + rozhodčí a organizátor zkoušek. Počet je omezen z toho hlediska, že celé zkoušky probíhají v jeden den, v rámci hodin, i když se jedná o tří-oddílové zkoušky, či pouze jedno-oddílové, vše dvojice (pes a psovod) musí splnit v ten daný den. Zkoušky probíhají tím způsobem, že se účastníci přihlásí na danou zkoušku, kterou se pokusí splnit, není nijak omezená náročnost zkoušek ani orientace na určitý zkušební řád (národní či mezinárodní). Mohou tedy v ten stejný den na stejných zkouškách probíhat zkoušky základní (BH, ZZO apod.) anebo již těžší, „mistrovské zkoušky“ (IPO3/IGP3 nebo ZVV3). Naopak na soutěži jsou již jasně dané kategorie, na příklad u závodů mládeže, kdy bývají z pravidla 3 kategorie odlišné svou náročností a také věkem psovodů a v případě dospělých je stanovena pouze jedna kategorie (IPO3 nebo ZVV3) a všichni účastníci závodí podle této jedné dané zkoušky, aby mohl proběhnout výběr na mistrovství ČR či dále mistrovství světa. Na druhé straně závod na národní úrovni, na příklad mistrovství ČR FCI (všech plemen), nebo ČKNO (klub německých ovčáků), probíhá v rámci 3-4 dní, záleží na počtu závodníků. Minulý rok bylo k vidění historicky nejpočetnější MM ČKNO (mezinárodní mistrovství klubu NO), kde se zúčastnilo necelých 90 závodníků. Na mistrovství světa, s účastí kolem 150-180 závodníků probíhá tato soutěž dokonce v rámci celého týdne. Sportovní kynologie se skládá ze tří oddílů nebo-li disciplín. Každý oddíl je ojedinělý a různě náročný, pro úspěšnost a uznání splnění úrovně dané zkoušky v dané disciplíně je nutné splnit limit minimálně 70 bodů z maximálního počtu 100. Nyní se podíváme na každý oddíl jednotlivě.

První disciplínou je stopa, nebo-li pachové práce. Tento oddíl se také někdy nazývá královským a spoustu závodníků tvrdí, že stopy vyhrávají závody, s čím souhlasím, jelikož podmínky pro „placové“ disciplíny (poslušnost a obranu) budou na každém

závodě velice podobné, jelikož probíhají na hřišti a rutinně, proto tolik nezáleží zda se jedná o hřiště v ČR či USA, určité detaily se samozřejmě můžou lišit, ale jinak podmínky budou víceméně podobné, ale u pachových prací je to úplně jiné. Stopy se na každém závodě provádí na terénech dostupných v dané lokalitě, velké rozdíly jsou i zde v naší zemi, natož teprve podnební rozdíly v rámci zemí, či kontinentů a proto i dokonalý pes stopař někdy může mít problémy či vůbec nedokončit stopu, jelikož se nikdy nesetkal s daným terénem a podnebím. Nejprve se podíváme na to, co to vůbec takové pachové práce/stopa je. Jedná se o nejvíce klidovou disciplínu. Ačkoli stopa jako taková není náročná fyzicky jako například poslušnost či obrana, je náročná zejména po psychické stránce. Závodní stopa hovoříme tedy o mezinárodním zkušebním řádu a zkoušce IPO3/IGP3, je stopa kladená pro psa cizí osobou, kolem 800 metrů dlouhá, obsahuje 4 lomy v pravém úhlu a kladeč na stopě zanechal 3 předměty, každý v jiné materiální podobě (dřevo, kůže a textil). Stopa začíná u cedulky, což je malá cedulka, vlaječka, která se nachází přímo vedle nášlapu. Nášlap je začátek pachové stopy kladeče, ve velikosti dvou šlápot. Na tomto místě by se pes měl alespoň na 2 vteřiny po vyslání na stopu zastavit, aby pořádně nasál pach, který na této stopě bude sledovat. Sportovní kynologie sice vychází z policejních prací, hovoříme o úplném počátku, ale nyní s tím pomalu nemá nic společného. Policejní psi na stopě, když vyhledávají pachatele pobíhají a tzv. Revírují, což znamená, že nasávají pach ne 100% ze země, ale zejména ze vzduchu, toto ve sportovní kynologii vůbec nevidíte, zde se jedná o extrémní detaily, každé přizvednutí hlavy ze země, či mírné vychýlení ze stopy znamená okamžitou ztrátu bodů. Lomy i rovné úseky musí být vypracovány po celou dobu stejným tempem a stejnou koncentrací. Předměty se označují zejména v leže, ale je možné označení i ve stoje nebo v sedě, 99 % závodníků, ale učí označování v leže jelikož je nejpřesnější a pes má také největší možnost si odpočinout. Celá stopa je vypracována na 10 metrové šňůře/vodítku, které je před každým začátkem organizátory závodu přeměřeno a speciálně označeno. Vše je prováděno na pokyn rozhodčího. Na stopě se nevyskytuje žádný typ ani způsob odměny v podobě pamlsků, jediná odměna je možná v rámci pouze fyzické, nikoli slovní pochvaly a to pouze při označení předmětů. (Dr. Vilém Eis, 2018)

Další disciplína, má osobně nejoblíbenější, nejvíce se jí zabývám, je poslušnost. Poslušnost je z mého pohledu nejvíce komplexní oddíl o více než extrémních detailech. Poslušnost se skládá z 10 cviků (znovu se zaměříme na závodní podobu, čili poslušnost podle IPO3/IGP3). Každý cvik je složen z několika úkonů a je různě bodově ohodnocen,

do hodnocení spadá také celkový dojem a projev psa i psovoda a také dané dvojice dohromady, to vše ovlivňuje celkové představení. Závodní poslušnost se skládá z těchto cviků: chůze u nohy (15b.), odložení za pochodu v sedě (5 b.), odložení za pochodu v leže s přivoláním (10 b.), odložení za pochodu ve stoje s přivoláním (10 b.), aport volný (10 b.), aport skokem (15 b.), aport šplhem (15 b.), vysílání vpřed (10 b.) a posledním cvikem je dlouhodobé odložení (10 b.). V případě limitu splnění zkoušky (70 bodů) je poslušnost náročná na splnění pokud se pokazí jeden nebo dokonce dva cviky. Celá disciplína trvá kolem 20 minut, z toho 10 minut trvá dlouhodobé odložení, kdy jeden pes je odložený a druhý během toho provádí ostatní cviky a pak se dvojice vymění. Vždy se tedy na tuto disciplínu nastupuje ve dvojicích, nejen z časových důvodů, ale také k prověření neútočnosti a povahy psích jedinců, kteří musejí na více než 100% pracovat a přitom je v relativně blízké vzdálenosti přítomný jiný pes. Během poslušnosti je povaha ať projev agrese či bojácnosti prověřen 2 výstřely z pistole a poté průchod skupinou pohybujících se lidí. Obě testování přichází během prvního cviku, chůze u nohy. Chůze u nohy probíhá bez vodítka, vyžaduje se extrémní koncentrace psa na psovoda, pes nesmí vypadnout z očního kontaktu s psovodem a to za žádné situace ani při obratech, výstřelech, ničím. Proto je tato disciplína velice náročná jak fyzicky, tak také psychicky, jelikož trvá relativně dlouhou dobu, kdy se pes musí stoprocentně soustředit a podávat fyzicky náročné výkony a to i na příklad v horkých letních teplotách bez jakékoli přestávky či možnosti vydechnutí. (Peter Scherk a Dr. Florian Knabl, 2015)

Poslední disciplínou je obrana, obrana je pravděpodobně divácky nejoblíbenější disciplínou a také ze strany chovatelů nejvíce sledovaným oddílem, jelikož se zde nejvíce prověří a ukáže skutečná povaha psiho jedince. Obrana probíhá útoky psa na figuranta, nebo zadržování figuranta, z praxe řečeno pachatele. Ve sportovní kynologii, na rozdíl na příklad od mondioringu, kde pes provádí zákusy kdekoli na těle (mimo oblast hlavy), jelikož figurant má na sobě ringový oblek, celotělový oblek, proto je možnost zákusu kdekoli na těle. Ve sportovní kynologii je toto jiné, více „sportovní“ zde je psovi umožněn zákus pouze do rukávu, což je ochranný návlek na ruce figuranta. V obraně se po psovi požadují zejména plné, sebevědomé, dominantní, silné a bez překusů zákusy, zákusy jsou jednou z bodově nejdražších částí obrany, ale nejednalo by se o sport, kdyby se na druhou stranu po dvojici pes a psovod nepožadovala z extrémní agresivity a dominance také ukázková a bezchybná poslušnost, ať v rámci okamžitého pouštění s dokonalým, bezkontaktním dohlídkáním, či v rámci chůzí při odchodech, bočních doprovodech či

odvolání od figuranta. Závodní obrana má podobu takovou, že na stadionu v určitém rozestupu jsou na každé straně hřiště rozmístěny tzn. zástěny/makety, v poslední maketě je ukryt figurant. Pes musí na povely psovoda oběhnout všechny zástěny, prověřit je v rámci nahlédnutí do nich s velice těsným obíháním zástěn. V poslední maketě po objevení pomocníka, musí pes začít okamžitě bez „pauzování“ vyštěkávat a vyčkat na příchod psovoda, který přijde na pokyn rozhodčího. Pes vyštěkává nepřetržitě a bez kontaktně s figurantem po dobu kolem dvou minut. Poté následuje odvolání od figuranta k noze psovoda. Dále figurant vystoupí z makety a přichází první zákus v podobě tzn. útěku, kdy se figurant snažil uprchnout, dále poštní a přepad ze strany figuranta. Další cvik je zadní doprovod, v rozmezí osmi metrů psovod se psem následují figuranta, který se je po učitě době pokusí napadnout. Dále boční doprovod a odchod na kontrolní výkon, divácky nejoblíbenější cvik na obraně, jedná se totiž o zákus přes celý stadion a jelikož tento sport se provádí s pracovními psi a spoustu z nich dokáží vyvinout neuvěřitelnou rychlost a s jejich vahou v průměru kolem 30 kg, bývají tyto zákusy velice atraktivní, ale také extrémní a v určitých situacích také velice nebezpečné. Po tomto náročném zákuse následuje pouštění, přepad a poslední pouštění, poté pes střeží figuranta a psovod dochází k nim. Poslední je boční doprovod všech tří zúčastněných směrem k rozhodčímu, kde se disciplína ukončí.

3.1 Historie sportovní kynologie

Začátky tohoto sportu sahají již do dob Rakouska-Uherska. V té době se ovšem nejednalo o sport, ale o služební výcvik psů. Pod pojmem služební výcvik si zde můžeme představit, takový výcvik psa, který měl uplatnění v praxi, v ozbrojených složkách typu policie, vojsko či celní správa. (Koller J., 1979)

„Mezi nejstarší kynologické aktivity u nás patří bezesporu služební a lovecká kynologie. První dochované písemné zmínky o psu jako pomocníku četnictva jsou z roku 1897. Naproti tomu o lovecké kynologii existují písemné zmínky již z dob našich panovníků. Tato dvě odvětví s prominutím vynecháme a vrhneme se na další nejstarší sport, a tím je sportovní kynologie. Jenže než se vyvinula do dnešní podoby, musela projít mnoha změnami. A základ pro sportovní kynologii rozhodně položila ta služební.“ (Iveta Panýrková, 2020)

Když bychom chtěli sportovní kynologii nejobecněji někomu popsat, určitě je nejjednodušší říci, že se jedná o sport velice podobný policejním psovodům. Původ sportovní kynologie totiž vychází právě z těchto služeb, ačkoli nynější forma s tím již nemá skoro nic společného. Postupem času došlo k extrémním posunům a vývojem tohoto sportu, nejvíce se odlišila pravděpodobně poslušnost. Poslušnost dříve byla spíše o vykonání a „přežití“ všech cviků, nehledělo se tolik na styl provedení, vůbec se neřešila koncentrace na psovoda a psi chodili u nohy spíše stylem „aby nespadli do díry“, tak se mezi kynology nazývá styl chůze u nohy, kdy pes kouká pouze před sebe a neprobíhá žádné spojení s psovodem. Dále stopy, pachové práce se dříve podobaly spíše revírováním, je také pravda, že ale probíhaly v mnohem těžších terénních podmínkách než nyní. Dříve se stopovalo v lese, přes cesty a podobné přírodní úkazy, samozřejmě se zase nehledělo na styl vypracování a na preciznost, důležité bylo na příklad kolik pes našel předmětů. Z mého pohledu se „nejméně“ změnila pravděpodobně obrana. Samozřejmě záleží z jakého úhlu se na tuto informaci díváme, někdo by mohl říct, že se také změnila neuvěřitelným způsobem. V tento moment mám, ale na mysli smysl této disciplíny, ten pořád naštěstí zůstává stejný a to je prověřování nebojácnosti psů. Dříve způsob prověřování povahy byl asi lehce náročnější, ale na druhou stranu se nehledělo tolik na bezpečnost psa. Podstata se, ale nezměnila jen se zvýšily nároky v podobě plnosti zákusů, bojovnosti a samozřejmě nejvíce poslušnosti na obraně. Figuranstské pomůcky také prošly úpravami, dříve se obrany prováděly na manžety, či ringové obleky, nyní se jedná o precizně vymyšlené a zdokonalené rukávy, také obušky prošly „rekonstrukcí“, nyní se jedná o molitanové obušky, jejichž úderům od figuranta musí pes odolat. Dříve se obrany prováděly s dřevěnými proutky, či jiným materiálem.

3.2 Nynější podoba sportovní kynologie

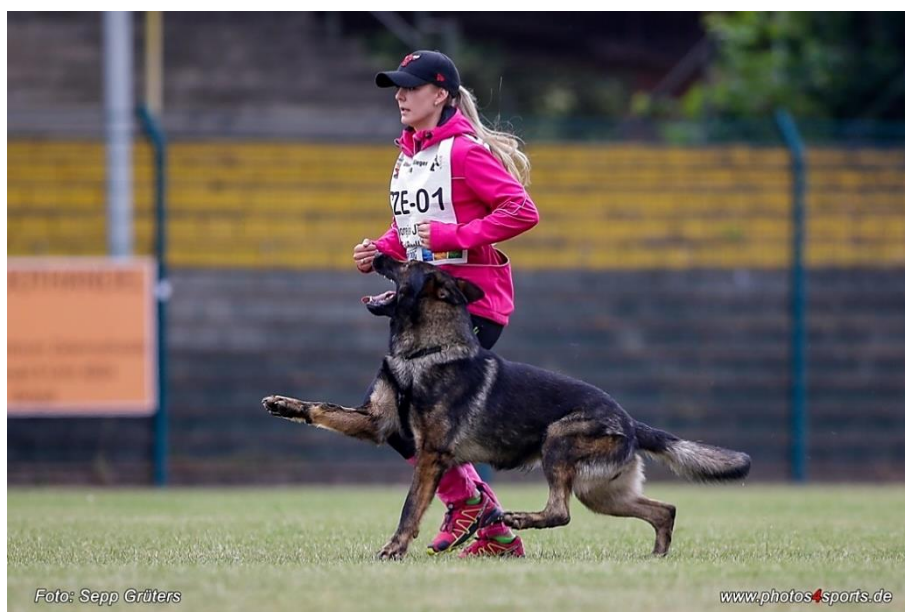
Nynější podoba sportovní kynologie, by se dala přirovnat ke krasobruslení či například letecké akrobacii. Sportovní stránka této aktivity kompletně pohltila přirozenost a zejména praxi tohoto sportu a mnozí by mohli říci, že nynější podoba sportovní kynologie jde v určitých ohledech až proti přirozenosti zvířete. V tento moment musíme, ale na sportovní kynologii pohlížet opravdu jako na sport, na co spousta lidí zapomíná, na většině sportů bohužel není nic přirozeného, zejména sporty spojené se zvířaty. Způsob, kterým se jezdí parkur či Velká Pardubická, nebo v rámci psích sportů na příklad agility, ani na těchto sportech toho moc přirozeného nenajdeme.

Ze psích sportů je jeden z nejpřirozenějších, ačkoli se to zda většině lidí neuvěřitelné, jsou například psí dostihy. Těchto závodů se účastní plemeno psů, které se nazývá chrt. Princip těchto závodů je jednoduchý, kdo dříve dorazí do cíle. Psi sledují kořist v podobě umělé návnady. Tito psi dokáží vyvinout neuvěřitelnou rychlost a to na docela dlouhou dobu. Mají lepší parametry běhu než například gepard. Gepard je proti nim o něco rychlejší, ale jeho maximální rychlost dokáže vyvinout na dobu několika vteřin, naopak chrti dokáží stejnou rychlostí (na rovinkách až 80 km/h) běžet až necelých 500 metrů i více. Hodně lidí tento sport vidí jako tyraní zvířat, ale v tomto ohledu jsou na omylu, běh je pro chrtu to nejpřirozenější. Chrt je jedno z dalších plemen, které potřebuje neustálou činnost a na těchto závodech dostávají svou příležitost. Také péče o takové sportovce je velice důkladná, chrti závodníci podstupují před každým závodem masáže a rozehrívání svalů aby nedošlo k poranění. Toto rozcvičování, masáže a fyzioterapie je k vidění také ve sportovní kynologii. Je potřeba na závodní psy pohlížet jako na profesionální sportovce a dopřát jim potřebnou péči.

Jak již bylo řečeno, sportovní kynologie se v dnešní době hodně odlišuje od přirozenosti, důvodem je neustálé zvyšování nároků na závodníky. Nejedná se již jen o to aby každý splnil všechny cviky, ale také o to aby přitom ukázal něco "extra", speciálního aby si ho rozhodčí pamatoval a zaujmul diváky, jelikož tím, jak se náročnost na disciplíny zvyšuje každou závodní sezonou, docházelo k tomu, že většina výstupů, zejména na poslušnosti si byla velice podobná, psi i psovodi předváděli bezchybné výkony, ale styl předvedení byl podobný. Proto již nyní nejlepší trenéři světa se do svých představení snaží přidat vždy něco osobitého a speciálního, čím zaujmou a také zaměstnají ostatní trenéry na další sezónu.

Stejně jako většina sportů ani tento se neobejde bez rizika zranění. Jak se říká: "sportem ke zdraví a trvalé invaliditě." Sportovní kynologie je velice náročná na fyzický stav psího jedince. Psi bez fyzických, genetických problémů a omezení jsou schopni závodit na vrcholových soutěžích zhruba do 7 let, poté si zaslouží důchod. Samozřejmě zde byly také situace, kde došlo k trvalému poranění přímo na samotném závodě a následky tohoto zranění psovi ukončily závodní kariéru o něco dříve. Největší nápor se nachází v oblasti páteře a zejména krční páteře, nejvíce při obranách, kdy pes celou svou váhu drží právě krční páteř a to i ve vysokých rychlostech a bolestivých střetech s figurantem. Většina závodních psů ve staří odchází na problémy s pateří, či zadními končetinami.

Obrázek 15: Nynější podoba oddílu B – poslušnost (chůze u nohy)

Zdroj: (Sepp Gruters, 2018)

Obrázek 16: Nynější podoba oddílu C – obrana (kontrolní výkon)

Zdroj: (Sepp Gruters, 2018)

4 Chov sportovních plemen

Základem chovu všech plemen psů je chovatelská stanice (CHS), která je legálně založená a splňuje veškeré podmínky pro chov. Aby CHS měla veškerá povolení pro daný chov zvířat, v našem případě psů, musí produkovat pouze čistokrevná, rodokmenová zvířata. Chovní jedinci, zejména chovné feny, musejí podstoupit veškeré testy, jak z exteriérové, tak pracovní stránky, to samé v případě chovných psů. Chovatelská stanice se nemusí zaměřovat pouze na jedno plemeno psů, nemůže ovšem odchovávat různé druhy zvířat, na příklad psy i kočky na jednu CHS. Přehled českých chovatelských stanic je k vidění na stránkách česko-moravské kynologické unie. V roce 2020 počet CHS v České republice sahá až na něuvěřitelných zaokrouhlených 40 000.

První založení chovatelské stanice se odhaduje na rozmezí 18. a začátek 19. století. Chovatel, čili majitel dané CHS musí na začátku při žádosti o založení chovatelské stanice prokázat vlastnictví alespoň jednoho jedince z druhu zvířat, plemen psů, které chce odchovávat. Každý chovatel má nárok vybrat si jméno své CHS, při žádosti o založení chovatelské stanice, majitel posílá na danou organizaci, u psů se jedná o ČMKU či ČKS, zasílá seznam několika variant jmen pro svou budoucí CHS a daný klub jednu z těchto variant schválí a po ověření veškerých náležitostí zasílá certifikát o platnosti chovatelské stanice. (Dostál J., 2008)

4.1 Ekonomická stránka pořízení a uchovnění psiho jedince

V tomto ekonomickém odvětví budu čerpat z informací, které jsem získala díky rozhovorům s chovateli různých plemen psů, ale zejména sportovních či pracovních plemen, pro srovnání jsem také položila pár otázek chovatelce dnešních velice populárních plemen, francouzských buldočků. Nikdo z nich si nepřál být zmiňován jejich pravým jménem. Důvod proč jsem čerpala zejména z rozhovorů s těmito lidmi je ten, že jakékoli financování těchto aktivit je velice těžko dohledatelné a každý chovatel má na trhu jiné ceny, zejména při obchodování se zahraničím. Všechny dále zmíněné chovatelské stanice jsou samozřejmě legální, odchovávají pouze čistokrevné jedince a splňují veškeré podmínky k chovu. Dvě z CHS jsou spíše menší, „rodinné“ chovatelské stanice, ale obě velice populární, jedna z nich dokonce celosvětově známá. Poslední CHS odchovává ve větším měřítku, vlastní totiž více chovných fen než CHS předešlé.

Velice často se CHS setkávají s takovými názory lidí, kteří si chov zvířat představují pouze jako rychlý výnos peněz. V tomto případě, ale hovoří o tzn. množárnách nikoli však o legálních chovatelských stanicích, nyní se podíváme na důvod proč.

Nejprve se podíváme na samotné pořízení budoucího „možná“ chovného jedince, slovo možná je v uvozovkách položeno schválně, jelikož zejména v případě chovu pracovních plemen psů až do roka není jisté zda jedinec bude mít vůbec možnost ucházet se o propuštění do chovu. V první řadě budeme hovořit o pracovních plemenech, konkrétně NO a BOM. Pořízení takového štěněte se v ČR pohybuje na podobné výši a to kolem 10.000 – 15.000 Kč. Kupující si štěně od chovatele odváží v 8. Týdnech, do té doby chovatel štěně musel živit, několikrát odčervit, naočkovat, vystavit potřebné dokumenty a označit čipem nebo tetováním, které provádí poradce chovu daného kraje. Veškeré kroky musel podstoupit s každý jedincem z vrhu, v případě NO nebo BOM se jedná o poměrně velké vrhy, NO má v průměru 7-8 štěnat a BOM dokonce více. Na úplném počátku chovatel podnikl cestu za krycím psem, kde vynaložil další náklady. Po celou dobu byl jeho chov ztrátový až do doby kdy štěňata začínají odcházet z domova, tato činnost je výdělečná jen v případě, že je chovatel schopen prodat všechny potomky a to ještě za rozumnou cenu, která nepřijde bez několika leté zkušenosti a prestiže. Proto myšlenky většiny lidí, kteří vidí pouze finální částku za jednoho potomka a vidí chovatelskou činnost jako extrémně výdělečnou, jsou velice na omylu. Vraťme se, ale zpátky, kdy si štěně pořizujeme, budeme se tedy dívat na situaci z pohledu kupujícího. Jako kupující neboli budoucí majitel štěněte zaplatíme kupní cenu. Štěně si pořizujeme již ve zmíněných 8. týdnech a naše nejbližší výdaje nás čekají velice brzy a to v podobě prvního velkého očkování, které obsahuje opatření proti vzteklině. Vezměme v potaz, že jsme měli veliké štěstí a našemu štěněti se za celý rok nic nepříhodilo, to, ale neznamená, že ho celý rok neživíme a pokud z něho v budoucnu chceme mít chovného jedince, musíme mu poskytnout potřebný výcvik, nejlépe každý týden alespoň 3x. Tím pádem celý rok našeho čtyřnohého kamaráda živíme, pečujeme o něho, trénujeme a tohle vše se neobejde bez dojíždění apod. Největší zlom přichází v prvním roce života psa, kdy pes musí podstoupit určitým vyšetřením aby se ukázalo zda je vůbec možnost aby se ucházel o místo v chovu. Jedná se o rtg snímky: kyčelních kloubů, loktů a spondylozy páteře, neboli přechodového obratle. Dále se odebírá krev na vyšetření DNA, které je také povinné. Spoustu českých chovatelů, také psa testuje na onemocnění typu DM – degenerativní mylopatie, či testuje psa na genetické vady (dlouhosrstost, zda

jedinec může přenášet dlouhou srst) apod. Již v tento moment se u spoustu jedinců projeví neschopnost zařazení v chovu, například kvůli těžkým displáziím či jiným onemocněním. V tento moment je na majiteli, zda si psa ponechá nebo ho dá do dobrých rukou někomu na zahradu pod podmínkou, že na něm nebudou chovat, což znamená ve většině případů, pod podmínkou kastrace a tím pádem může nynější majitel psa začít po roce od znova, nebo si psa ponechá pouze na sport v jistých mezích kvůli jeho zdravotním komplikacím, či pouze jen jako mazlíčka. Upozorňuji, že v tento moment mu stále pes neposkytl žádný výdělek.

V situaci šťastné čili v moment, kdy nám přišli tzn. čisté výsledky rtg, výsledky bez jakéhokoli typu postižení, má majitel jedince první naději, že by jeho pes mohl být v budoucnu zařazen do chovu. Po těchto poměrně vysokých výdajích přichází období zejména pracovní. Dalším testem je výstava, úspěšné splnění pracovní, tříoddílové zkoušky a bonitace. Tyto události veškeré znamenají další a další výdaje. Ve zkrácené formě, majitel psa se teprve ve 2 letech na 100 % dozví zda jeho pes bude připuštěn do výběrového chovu či nikoli. Samozřejmě tento fakt nikomu neposkytuje jistotu, že v chovatelské činnosti bude úspěšný a vrátí se mu alespoň část z již vložených nákladů. Vše co jsme si zde nyní představili, musí podstoupit jedinec pracovního plemene (NO, BOM, apod.), v souhrnu nás uchovnění našeho psa (stáří kolem 2 let) vyjde v přepočtu na 150 000 – 200 000 Kč. Na druhé straně jsou nynější módní, lidmi oblíbená plemena, typu buldočci, čivavy apod., kteří mají minimální podmínky pro uchovnění, na příklad musejí podstoupit pouze výstavu a nesmí mít žádné viditelné vady (zkusu, zkráceného stopu, barvy atd.) a pořizovací cena těchto plemen se v České republice pohybuje kolem 30 000 – 40 000 Kč. Jediným důvodem je oblíbenost těchto plemen. Můj názor na tento fakt je takový, že pokud se jedná o rodokmenové jedince, pocházející z legálních chovných stanic, situace je pouze taková, jakou si ji kupující nastavili. Fakt, že pořizovací ceny pracovních plemen jsou v porovnání s moderními plemeny, tak nízké, více než poloviční i přes to, že mají neporovnatelné nároky na uchovnění je sice smutné, ale přeci jen pracovní plemeno nemůže mít každý a budme vděční za náročné uchovnění. Na druhé straně jsou zde, ale CHS nelegální tzv. množírny.

4.2 Ekonomická stránka legálních a nelegálních chovných stanic

Ekonomický pohled na certifikované chovatelské stanice jsme si přiblížili již v předešlé kapitole, nyní bych se ráda více zaměřila na nelegální CHS lidově řečeno množírny. Nelegální CHS je taková chovatelská stanice, která odchovává bez rodokmenové jedince, kteří ve většině případů nespĺňují rovnou několik podmínek klasického uchovnění. Jedná se zejména o nestandardní barvy či velikosti daných plemen, tyto vady sebou nesou mnoho dalších zdravotních problémů a velice často se zvířata z těchto stanic nedožívají vysokého věku jelikož k tomu geneticky nemají ani možnost. Ve většině případů se jedná o nestandardní zbarvení srsti, nestandardní barva je barva, která není uznána FCI, a to právě z důvodů zdravotních, nejčastěji se jedná o tzv. modrou barvu, která není přípustná v 99 % psích plemen, právě tato barva přenáší na příklad doživotní kožní onemocnění, onemocnění očí a v nejhorších případech také vnitřní onemocnění typu rakoviny apod. Absence těchto nepovolených zbarvení srsti vedla k tomu, že z jedinců, kteří se narodili s touto barvou se stali výjimky a spoustu lidí si takové jedince, ne zrovna za málo peněz byli schopni pořídit. Nezáleželo jim na genetických, zdravotních vadách, pouze na faktu, že budou vlastnit něco ojedinělého. Z těchto případů vznikly již zmiňované množírny, které této situace využijí. Množírnu si představte jako chovatelskou stanici, kde majitel pomalu neví kolik „chovných“ fen má k dispozici. Velice často v množírnách naleznete výběr z několika typů plemen a povětšinou nabízejí extrémní, ojedinělé „kousky“. Jak již bylo řečeno, ojedinělé zbarvení, ojedinělé velikosti psích jedinců či jiné vady. Ne každá množírna chová v extrémně špatných podmínkách, ale bohužel povětšinou tomu tak je. Nejvíce nehumánní mi přijde fakt, že jejich chovné feny mají každé hárání štěňata, a to i v případě na příklad buldočků, kteří nejsou schopni porodit přirozenou cestou a při každém porodu se musí provádět císařský řez. Pro představu klasická, legální CHS na chovné feně provede jeden vrh za rok, dokonce v podmínkách chovné stanice je uvedeno, že chovná fena nesmí mít více než 3 vrhy za 2 roky, to znamená, že je zákoně stanoven „odpočinek“ pro fenu v rámci jednoho prohárání. Ceny štěnat z množíren jsou poměrně nízké, je tomu tak, kvůli neuvěřitelnému množství produkce štěnat a následné jejich prodejnosti. Samozřejmě je také možnost narazit na bezpapírového jedince, kterého pořizovací cena bude stejně ne-li vyšší než cena zdravého štěněte s rodokmenem, důvodem bude již zmiňovaný ojedinělý vzhled.

Otázkou zůstává proč se množírny v České republice tolik daří a jak velké množství se jich zde nachází. Důvod proč se nelegálním CHS tolik daří je ten, že tito chovatelé k provozu takové CHS nic nepotřebují a nemají skoro žádné náklady, povětšinou svá štěňata prodávají již ve věku kolem 5.-6. týdnů, aby se vyhly nákladům na odčervení, základní očkování a také beze sporu s jejich krmením, snaží se je co nejdéle uživit na mateřském mléce od chovné feny. Dalším důvodem jsou skoro nulové tresty za vlastnění množírny. V pár případech bylo možné vidět trest v podobě finanční pokuty, bohužel tyto tresty jsou tak nízké (v rámci desítek tisíc korun), že majitel množírny má tento „výdaj“ z dalšího vrhu, či extravagantního jedince okamžitě zpět. Množírny v ČR je bohužel veliké množství, není možné zjistit kolik přesně, ale osobně se obávám, že více než certifikovaných CHS. Největším důvodem proč jich je takové množství a velice se jim daří je člověk, kupující. Každý Vám na téma množírny bude říkat, jak hrozné to je a že by se měli okamžitě zakázat a jejich majitelé trestat, ale přitom legální chovatelskou stanici vidí v pozici zlodějů když za štěně s rodokmenem chtějí 10 000 Kč a povětšinou si vyberou levnější variantu. Proto je důležité si uvědomit, že pořízení psa je velká investice, ale určitě menší investice, když si pořídíte na začátku dražšího psa, než psa o polovinu levnějšího, ale budete s ním každý měsíc na veterině a tento fakt je důležité si uvědomit a nedívat se jen na číslo kupní ceny. V tomto článku jsem čerpala pouze ze svých či rodinných zkušeností a znalostí.

5 Základní organizace

Veškeré psí sporty, chovatelské programy a jiné kynologické aktivity by nemohly fungovat bez organizací, které je podporují a shromažďují. Největší kynologickou organizací je FCI, tato federace zaštiťuje veškeré domovské, lokální organizace jako například ČKS – Český kynologický svaz, který se zaměřuje především na sportovní výcvik a chov pracovních plemen, nazývá se také jako plemenná kniha. ČMKU – Českomoravská kynologická unie, tato unie je zástupcem naší země v FCI nebo MSKS – Moravskoslezský kynologický svaz, jehož členové jsou také zájemci o výcvik či chov psů, ale zejména z Moravskoslezské části České republiky. Dále vedle FCI se nacházejí další celosvětové organizace, na příklad WUSV nebo FMBB. Jedná se o světové organizace zastupující konkrétní plemeno psů. Nyní se na již zmíněné největší federace podíváme samostatně.

FCI celým názvem Fédération Cynologique Internationale, byla založena v Belgii v roce 1911 a jedná se o celosvětovou psí organizaci, která se skládá z 99 členských států. Cílem této federace bylo shromažďovat, chránit a zastupovat čistokrevné psy a jejich majitele. Mezi zakládající státy patří Německo, Rakousko, Belgie, Francie a Nizozemsko. Federace byla znovu vytvořena v roce 1921, jelikož během první světové války došlo k jejímu pozastavení, zrušení. FCI uznalo 352 plemen, každé z nich patří do konkrétní země a je tak „majetkem“ této země. Standardy těchto plemen si každá země sepíše samostatně a poté jsou tyto dokumenty pouze FCI zveřejněny. Standardy slouží nejen rozhodčím pro hodnocení daného plemene na výstavách, ale také pro chovatele. Pokaždé když členská země pořádá závod pro všechna plemena, na příklad výběrové závody v ČR a poté mistrovství ČR FCI, ze kterého se vybírá kvalifikační tým, který bude reprezentovat na mistrovství světa FCI. Výsledky těchto závodů jsou vždy zaslány na velitelství FCI, kde jsou zpracovány a do dokumentů případných vítězů psů jsou zapsány tituly. (FCI, 2020)

Další velkou organizací zaštiťující určitou skupinu kynologů je WUSV – World Union of German Shepherd Associations. Jedná se o organizaci, která se zabývá pouze jedním pracovním plemenem a to je NO neboli Německý ovčák. Počet členů této organizace sahá na necelých 500 000, tito členové jsou shromážděni pomocí klubů NO v dané zemi, v ČR se tento klub nazývá ČKNO. WUSV vzniklo pomocí německé organizace pro německé ovčáky, která se nazývá SV. SV v roce 1968 dalo návrh na vytvoření a sjednocení několika zemí a jejich spolků pro výcvik a chov německých ovčáků. Tento návrh byl

v květnu roku 1968 schválen a přijat 11 členskými státy v čele s Německem, jako rodnou zemí tohoto plemene. I do dnešní doby má právě SV, zastoupení Německa velký vliv na fungování WUSV a veškeré kynologické akce pro německé ovčáky. Snaží se většinu času ovlivňovat veškeré podmínky chovu a prodejnosti štěnat, tak aby byly nejvíce výhodné právě pro Německo. V dnešní době spousta zemí, zejména ČR čelí velému náporu od SV, které se snaží stanovit nové podmínky pro účast na mistrovstvích světa WUSV a to takové, že psi závodníci musejí splňovat německé podmínky chovu, což je pro známé české psy docela riskantní jelikož se tím pouze Německo snaží zbavit závodní konkurence v podobě českých závodníků. Dva roky na zpět zavedlo SV takové podmínky pro místní chovatelské stanice či budoucí kupující, kteří by si rádi koupili štěně z ČR, kvůli kterým němečtí občané nedostanou možnost uchovnit psa, který pochází z ČR, pouze v případě, že rodiče splňují veškeré německé podmínky uchovnění. Tímto krokem si uzavřeli trh a snaží se co nejvíce ztížit svým občanům koupi mimo německý trh. Od té doby prodejnost českých štěnat do Německa velice poklesla. (WUSV, 2019)

Poslední velkou organizací je FMBB, FMBB je svými vlastnostmi velice podobná WUSV, jelikož se také jedná o federaci zastupující pouze konkrétní plemeno a tím je belgický ovčák, všechny jeho typy. FMBB je také složeno z domovských organizací, v ČR jsou to dva kluby zastupující plemeno belgického ovčáka a tím je, KCHBO – klub chovatelů belgických ovčáků a CMC – czech malinois club. (CMC, 2019)

6 Komparační analýza

Pro následný výzkum a získání dat budu v této bakalářské práci využívat komparační analýzu. Komparační analýza bude obsahovat určitá kritéria, klíčové atributy, která se mezi sebou budou porovnávat a to v určitém časovém období. Pomocí komparační analýzy zjistíme v jaké míře české odchovy (NO a BOM) odcházejí do zahraničí a jak jsou v dané zemi z hlediska sportovní kynologie využíváni.

6.1 Komparační kritéria

V praktické části této práce budeme porovnávat klíčové faktory, kritéria. Těmito kritérii jsou:

- A. Poměr české krve (NO a BOM) v rodokmenech, kteří se zúčastnili českých závodů;
- B. Poměr české krve (NO a BOM) v rodokmenech, kteří se umístili na příčkách nejvyšších (do 10. místa) ;
- C. Poměr české krve (NO a BOM) v rodokmenech, kteří se kvalifikovali na mistrovství světa, konkrétně FCI a WUSV;
- D. Poměr zahraniční krve (NO a BOM) v rodokmenech, kteří se zúčastnili českých závodů;
- E. Poměr české krve (NO a BOM) v rodokmenech, kteří se zúčastnili MS FCI a WUSV za jiný než český tým;
- F. Poměr české krve u mistrů světa FCI a WUSV, za poslední 4 roky;
- G. Prodejnost českých odchovů do zahraničí.

7 Výsledky národních a světových soutěží

V rámci sportovní kynologie probíhá celá škála soutěží. Závody jsou pořádány podle konkrétní kategorie či několika kategorií, v případě soutěží pro mládež a juniory. V této práci se budeme soustředit zejména na závody dospělých, kteří závodí pouze v jedné kategorii podle mezinárodního řádu a to konkrétně podle zkoušky IGP3.

Nejprve se podíváme na výsledky z národních soutěží, konkrétně mistrovství ČR IGP (pro všechna plemena) a MM ČKNO (mistrovství klubu německého ovčáka). Analýza bude provedena na výsledcích z posledního roku, čili roku 2019, jelikož právě v tomto roce byl rekordní počet účastníků, zejména na MM ČKNO a to necelých 90, je proto k dispozici více materiálu, se kterým můžeme pracovat.

MČR IGP, jedná se o mistrovství ČR pro všechna plemena psů, v tomto roce bylo možné vidět 4 psí plemena: belgického ovčáka malinois (zastoupení 23 závodníků) tervueuren (2 závodníci), německý ovčák (26 závodníků) a 2 knírači velcí. Na tento konkrétní závod se v roce 2019 kvalifikovalo 53 závodníků skrz tři výběrové soutěže. 47 psů bylo odchováno v České republice. Povětšinou jejich rodokmen obsahuje i zahraniční krev, ale nebyli dovezeni. Zbylých šest bylo dovezeno ve věku štěněte na území ČR, povětšinou z Německa, jednalo se zejména o plemena BOM anebo KV, všichni zúčastnění NO pocházejí z českých odchovů. Analýzou rodokmenů psů, kteří se na tomto závodě umístili do 10. místa jsme zjistili, že pouze jeden pes, respektive fena, která se umístila na 10. místě byla ve věku štěněte dovezena na území ČR, všichni ostatní pocházejí z ČR a byly odchovány chovatelskou stanicí, která má české kořeny. (ČKS, 2019)

MM ČKNO, mistrovství klubu německého ovčáka v roce 2019 mělo rekordní účast závodníku a to díky rozšíření závodu na 4 dny. Takto obrovský zájem o účast na závodech takové úrovně se v zahraničí na příklad v USA, Kanadě nevidí. Na soutěžích podobného typu můžete v USA vidět kolem 40 závodníků. Na MM ČKNO 2019 se minulý rok zúčastnilo neuvěřitelných 84. I tento fakt nám značí, že Česká republika je spolu s Německem velmocí tohoto sportu, zejména v posledních 5 letech. Osmdesát závodníků bylo pocházelo z České republiky a čtyři ze zahraničí, tento závod totiž každý rok poskytuje několik míst i pro zahraniční závodníky, natolik populární a vážený ve světě

je. Z osmdesáti českých závodníků jen čtyři byli odchováni a dovezeni ze zahraničí. Ze zahraničních účastníků byl dokonce jeden pes české krve (český odchov), ostatní byli odchováni v Německu nebo Belgii. Analýzou rodokmenů psů, kteří se na tomto závodě umístili do 10. Místa jsme zjistili, že dva z těchto závodníků byli odchováni v zahraničí, obě dvě feny pocházejí ze stejné belgické chovatelské stanice – van Blutsenhof. Ostatní závodníci z TOP10 pocházejí z českých CHS. (ČKNO, 2019)

7.1 Český tým na WUSV a FCI

Každoročně Česká republika vyšle na konkrétní mistrovství světa (FCI, WUSV, FMBB apod.) reprezentační tým, který se snaží o dosažení co nejlepších výsledků. Jména některých závodních dvojic se v reprezentačních týmech opakují, to znamená, že se konkrétní dvojice kvalifikovala na dvě mistrovství světa. Tato situace není tak běžná, v minulosti byly oba reprezentační týmy (FCI i WUSV) víceméně úplně stejné. Rozdíl byl v menší náročnosti na detail ve sporz a celkově sportovní kynologie nebyla na takové extrémní úrovni jako je nyní, proto se v nynější době opakuje jedno maximálně dvě jména v reprezentačních týmech. Ačkoli jména závodníků, kteří se kvalifikovali na to stejné mistrovství světa se v průběhu let velice často opakují. Nyní se podíváme na reprezentační týmy ČR na mistrovství světa FCI a WUSV z hlediska rodokmenů za období posledních čtyř let.

MS FCI, v roce 2016 bylo pro Českou republiku velice úspěšné, jelikož v tomto roce český tým obsadil dokonce dvě místa v TOP 10, což je poměrně vzácné. Poměr psích plemen byl 5:0, celý tým byl tvořen pouze z BOM. Reprezentační tým má vždy pět členů, čtyři z těchto českých reprezentantů byli odchováni v České republice a pouze jeden dovezen ze zahraničí, konkrétně z Německa. Mistrem světa se v tomto roce stal Harysson Ad-Gur (NO), závodní dvojice ze Slovenska, pes pochází ze slovenské chovatelské stanice, ale jeho matka je české krve.

V roce 2017 poměr psích plemen v českém týmu byl 4:1 (BOM:NO), všichni psi byli odchováni v České republice. Opakovaly se zde dvě závodní dvojice z roku předešlého. Mistrem světa v tomto roce se stal BOM jménem Punk vom Further Moor pocházející a reprezentující Německo.

V roce 2018 poměr psích plemen v českém týmu byl 3:1:1 (BOM: NO: KV). Po dlouhé době se kvalifikoval na MS za český tým také velký knírač. Nejlepší umístění v tomto roce získal BOM jménem Looker Mi-ji, obsadil 4. místo. Všichni psi byli odchováni v České republice. Mistrem světa se v tomto roce stal BOM jménem Nexor vom Brunsberker Land pocházející a reprezentující Německo. V tomto roce byla obrovská účast na tomto MS v podobě 150 závodníků z celého světa.

V roce 2019 poměr psích plemen v českém týmu byl 1:4 (BOM:NO), všichni psi byli odchováni v České republice. Nejlepší výsledek českého týmu v tomto roce bylo 7. místo psovoda Martina Pejši a jeho feny NO jménem Zea Aritar Bastet. Mistrem světa se v tomto roce stal NO jménem Gibson Mysic Megane pocházející z Polska reprezentující Itálii. V jeho rodokmenu je ale možné vidět také českou krev v podobě jeho otce Nero Vikar.

MS WUSV, v roce 2016 všichni psi z národního reprezentačního týmu byli odchováni v České republice. Tento rok byl historickým okamžikem pro Českou republiku, jelikož v tomto roce se českému reprezentačnímu týmu podařilo obsadit příčky nejvyšší a to získáním titulu mistra světa v podobě Václava Oušky a jeho psa Qiuda Vepeden. V tomto roce se podařilo českému týmu zvítězit dokonce týmovém umístění, započítával se zde výsledek také Martina Pejši se Zeou Aritar Bastet (5. místo) a Jitky Duffkové s Alexem z Kristova (11. místo)

V roce 2017 všichni psi z národního reprezentačního týmu byli rovněž odchováni v České republice. Nejlepší výsledek českého týmu, zde získal Marek Černý a jeho pes Extreme Orex Aykmar, obsadili společně 2. místo. Mistrem světa se v tomto roce stala fena jménem Debby vom Eisernen Kreuz pocházející a reprezentující Německo. Po dlouhé době se tak mistrem světa stala fena. Celkových zúčastněných bylo v tomto roce 146.

V roce 2018 všichni psi z národního reprezentačního týmu byli rovněž odchováni v České republice. V tento rok se mistrovství světa konalo v Dánsku. Dvě reprezentující dvojice byly stejné jako v roce předešlém, Marek Černý s Extremem a Václav Ouška s Quidem. Právě již zmiňovaný Václav Ouška a jeho pes Quido Vepeden dokázali neuvěřitelné a to obhájit titul mistrů světa z roku 2016 z Německého Meppenu. Další pódiové umístění získal Martin Matoušek s fenou jménem Vicky Favory Cross (3. místo).

V roce 2019 se MS konalo v italském městě Modena. Všichni psi z národního reprezentačního týmu byli odchováni v České republice. Nejlepší výsledek českého týmu v tomto roce bylo 4. místo psovoda Martina Pejší a jeho feny jménem Zea Aritar Bastet. Mistrem světa se v tomto roce stal Gringo Ja Na Ka pocházející z České republiky a reprezentující Španělsko. Tento pes má velice silný český rodokmen, v jeho 1. generaci jsou pouze psi odchováni v ČR.

Veškeré informace zmíněné v této kapitole byly čerpány z genetické psí databáze názvem workingdog. (workingdog, 2020)

7.2 Poměr výskytu české DNA u ostatních soutěžících na MS

Pro nejefektivnější zjištění dat potřebných pro analýzu prodejnosti českých odchovů pracovních plemen do zahraničí se podíváme na výskyt české DNA u ostatních soutěžících ze všech světových reprezentačních týmů kromě českého. Díky těmto údajům zjistíme jaké množství štěnat se vyváží do zahraničí, konkrétně pro vrcholový sport. Čerpat budeme z výsledků MS FCI a WUSV za období 2018-2019. Bude se tedy v průměru jednat o vrhy narozené na území České republiky v certifikovaných chovatelských stanicích z let 2013-2015. Tyto údaje vycházejí z faktu, že se na vrcholových soutěžích typu mistrovství světa neobjevují, pouze velice ojediněle, psi mladší než 3 roky.

MS FCI v období 2018-2019 mělo dohromady celkem 289 účastníků. Pět z nich vždy bylo z českého národního týmu, tím pádem jsme analýzu prováděli s konečnými 279 účastníky. Tímto výzkumem pomocí komparační analýzy jsme zjistili, že v období 2018-2019 se mistrovství světa FCI účastnilo dvanáct psů odchovaných v České republice a reprezentující jiné země než ČR. Tito psi byli pouze plemen NO a BOM. Poměr české DNA v zahraničních závodnících s ohledem na plemeno je přesně 50:50 čili šest zástupců plemene německý ovčák a šest zástupců BOM. Konkrétní země, které závodí s českými psy, jsou Slovensko, Polsko, USA, Švédsko, Řecko a Rusko.

MS WUSV v období 2019-2019 mělo dohromady 243 závodních dvojic celkem. Analýza byla prováděna po odečtu dvakrát pět dvojic z České republiky, tím pádem probíhala komparace na zbylých 233 účastnících. V letech 2018 a 2019 se MS WUSV účastnilo také 12 psích jedinců reprezentující jiné země než Českou Republiku, kteří se narodili

v ČR. Konkrétní země, které byly reprezentovány českou krví jsou Rakousko, Španělsko, Slovensko, Kanada, Maďarsko, Velká Británie, Rusko a Malajsie.

Veškeré informace zmíněné v této kapitole byly čerpány z genetické psí databáze názvem workingdog. (workingdog, 2020)

7.3 Prodejnost štěnat mimo území České republiky

O prodeji štěnat na území České republiky i za hranice nám poskytuje data plemenná kniha českého kynologického svazu, která sídlí v Praze. Tento orgán obsahuje veškeré informace o chovu i sportovních aktivitách pracovních plemen v ČR. Díky jejich archivu jsme mohli vidět počet narozených štěnat našich zvolených plemen psů a jejich další aktivity na území ČR. Samozřejmě se musí počítat i s faktem, že existuje množství štěnat, která se žádnému sportu nebudou v budoucnu věnovat a tím pádem nebudou využívané ani v chovu. Tento počet je v celkovém množství poměrně malý a analýzou veškerých dat jsme získali informaci, že necelá polovina psů odchovaných v České republice putuje do nových domovů za hranice. Ve velké míře se jedná o země jako například Slovensko, USA, Kanada, Švédsko, Finsko, Španělsko a v posledních letech také Čína. Čína je v kynologických aktivitách aktivní až v poslední době, důvodem je zejména náročnost transportu zvířat, jak z finanční stránky, tak z fyzické náročnosti na psiho jedince. Obyvatelé Číny se snaží vybudovat velkou organizaci, zejména pro německé ovčáky a pokusit se o vytvoření velké skupiny kynologů, která by mohla zažádat o pořádání kvalifikačních závodů na MS FCI a WUSV pod vedením FCI rozhodčích a tím se dostat mezi vrcholové světové kynology. Snaží se také o vybudování chovatelského systému, zejména pro NO, jejím zakladatelem byl pes kompletně české krve, který má již nyní v Číně okolo 4000 potomků. Čína se také snaží o import starších závodních psů ze zahraničí, kvůli využití v chovu. (ČKS, 2019)

Při komparaci konkrétních plemen, NO a BOM, jsme zjistili, že větší procento odchovů odchází do zahraničí z chovatelských stanic německých ovčáků. U belgického ovčáka tři čtvrtiny odchovů zůstávají na území České republiky.

7.4 Finanční náročnost chovu

V následující tabulce je shrnuta ekonomická stránka týkající se pořízení, výcviku, zdravotních vyšetření a následujícího uchovnění sportovních plemen, konkrétně německého a belgického ovčáka.

Tabulka 1: Finanční analýza nákladů spojených s pořízením a výchovou pracovního plemene

	Německý ovčák	Belgický ovčák
Pořizovací cena štěněte v ČR	10 000 – 15 000 Kč	10 000 – 12 000 Kč
Pořizovací cena štěněte s vadou	5 000 Kč	3 000 Kč
Prodejní cena štěněte do zahraničí	15 000 – 25 000 Kč	12 000 – 15 000 Kč
Pořizovací cena dospělého jedince – chovného	50 000 – 100 000 Kč	30 000 – 60 000 Kč
Pořizovací cena dospělého jedince – bez možnosti účasti v chovu	10 000 – 15 000 Kč	10 000 – 12 000 Kč
Náklady na zdravotní testy potřebné k uchovnění	10 000 – 20 000 Kč	10 000 – 15 000 Kč
Náklady na výcvik potřebný k uchovnění	30 000 – 50 000 Kč	30 000 – 50 000 Kč
Startovné na soutěžích klubů konkrétních plemen (ČKNO x ČKS)	1000 Kč	1000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování (2020), dle (Plemenná kniha, 2010)

Pořizovací cena štěněte v ČR se u obou těchto plemen pohybuje ve výše zmíněných sumách, důvodem mírně vyšší ceny u NO je jeho větší popularita a využití, jak v chovu, tak v základním sportu. Pořizovací cena štěněte s vadou je velice podobná, liší se pouze v malé míře stejně jako cena pořízení zdravého jedince. Výše prodejní ceny do zahraničí je poměrně odlišná z důvodu velké popularity a poptávky po NO jedincích pocházejících z českých chovatelských stanic, tato poptávka vyplývá z velké úspěšnosti českých závodníků s jejich NO na světových soutěžích. Cena dospělého jedince se odvozuje

zejména ze strany genetické, popularity rodičů daného jedince a také z pohledu doposud vynaložených nákladů. Jedinci dospělého věku bez možnosti použití v chovu se ve většině případů prodávají za cenu štěněte. Zdravotní testy potřebné k uchovnění zahrnují rtg snímky loktů kyčelních kloubů u NO také rtg páteře a další potřebné testy, proto jsou u NO náklady vyšší. Náklady na výcvik potřebný k uchovnění jsou u obou plemen stejné, liší se pouze v požadavcích konkrétních trenérů či figurantů, se kterými majitel spolupracuje. Startovné na národních soutěžích je pro obě plemena stejné, startovné a náklady na světové soutěže jsou hrazeny ČKS.

8 Závěr a diskuze

Služební neboli pracovní plemena psů mají velmi dlouhou historii, která ve většině případů začala na počátku 19. století, kdy tato plemena byla smysluplně využívána do určitých pro lidstvo prospěšných aktivit. První zaměstnání všech našich zmiňovaných plemen bylo ovčáctví, zejména ochrana stáda před většími predátory, dále se posunuli až na pozice u záchranných či armádních složek a byli velice nápomocni při ochraně obyvatelstva.

Standarty těchto plemen se postupem času velice měnily, nejméně se z našich pracovních plemen změnil belgický ovčák malinois, který i v průběhu času neprošel větším exteriérovým či povahovým změnám. Německý ovčák neprodělal žádné závažné povahové změny, standard tohoto po této stránce zůstává víceméně stejný, bohužel po exteriérové stránce se změn objevilo více a s tím i častější onemocnění páteře a zadních končetin, důvodem je čím dál tím větší úhlení páteře. Naopak nejvíce se změnil dobrma, zejména v povahové stránce, proto ho většina vrcholových kynologů již nepovažuje ani za pracovní plemeno, ale spíše pouze jako rodinného společníka. V případě dobrmanů se zde začaly postupem času objevovat také velmi závažné zdravotní onemocnění, konkrétně srdce.

Nynější podoba sportovní kynologie se změnila neuvěřitelně moc, dokonce jsme zjistili, že její změny, zvyšování nároků na přesnost závodníků a další detaily přichází čím dál tím častěji a intenzivněji. Je samozřejmé a správné, že k dosažení nejvyšších kvalit českého sportu a dosažení největší konkurenceschopnosti či nadvlády České republiky v tomto sportu je potřeba neustálé navyšování laťky, bohužel v tento moment je to již často na úkor psích závodníků v podobě tlaků, které jejich majitelé (závodníci) vyvíjejí na jejich fyzickou i psychickou stránku.

V otázce chovných stanic jsme pomocí analýzy komparační v případě nákladů a celkových výdajů, zjistili, že začínající chovatel sportovních plemen musí investovat velké množství svých naspořených aktiv k podpoření tohoto podnikání v podobě chovatelské stanice. Tento způsob podnikání je velice náročný, zejména pro začínající chovatele. Postupem času, když se jeho odchovům daří a dostaví se výsledky zdravotních vyšetření či povahových testů, zikává teprve nějakou klientelu, se kterou může dál pracovat, jedná se o rozmezí jednoho roku či dvou let, kdy jeho chovatelská stanice buď zkrachuje nebo dostane možnost rozkvětu.

U chovatelských stanic jsme také provedli komparační analýzu mezi legálními a nelegálními CHS, konkrétně jejich nákladů, kde jsme zjistili důvody proč je „jednodušší“ být nelegálním chovatelem a tím pádem proč máme v České republice takové velké odhadované množství nelegálních chovatelských stanic.

Dále jsme objevili zdroje financování v podobě světových organizací, federací, které podporují veškeré kynologické aktivity a sdružují kluby určitých plemen a pomáhají jim s propojováním informací o sportovních či chovatelských úspěších. Jejím cílem je podpora kynologů a jejich čistokrevných, registrovaných psů za každou cenu.

Pomocí komparační analýzy rodokmenů určitých psích jedinců zde v České republice a v zahraničí, zejména z výsledků národních a mezinárodních, světových soutěží jsme zjistili, že česká genetika má velké zastoupení i v zahraničí a to zejména u plemena německý ovčák. Německý ovčák odchovaný v České republice se objevil v deseti reprezentačních týmech určitých zemí z celkových 54, konkrétně na mistrovství světa WUSV. Prodejnost štěnat z českých odchovů je z poloviny spojena se zahraničím, druhá polovina zůstává zde v České republice. Většina jedinců, kteří odchází v mladém věku do zahraničí se věnují vrcholové sportovní kynologii, tento fakt nám potvrdilo procento českých jedinců na mistrovstvích světa, reprezentující jiné země než Českou republiku.

Pomocí analýzy těchto dat jsme došli k závěru, že situace na sportovním poli, je pro Českou republiku v posledních letech velice dobrá a doufejme, že tomu tak bude i nadále. Jediný způsob, jak by se dala tato situace ještě zlepšit, by bylo malé zjednodušení podmínek pro kvalifikaci na mistrovství světa a to na příklad v podobě přeorganizování termínů pro národní mistrovství, ze kterého se vybírá reprezentační tým. Tyto kvalifikační soutěže jsou totiž v ČR pořádány v největší letní sezóně a skoro každý rok jsou až neunosné ze strany horka, které má velice špatný vliv na psí závodníky a vysoké teploty jsou pro ně dokonce rikantní, při takto namáhavých aktivitách.

Situaci s nelegálními množirami bych řešila pomocí vyšších finančních i jiných trestů a zvýšení kontroly těchto aktivit. Další možností je znemožnění prodeje všech bezpapírových psů, pouze ve výjimkách pro legální chovné stanice, v případě výskytu genetické vady, která bude znatelná již od štěněcího věku. V tomto případě by rodokmen nebyl vystaven, jedinec by se prodal a nižší cenu a podmínkou prodeje by byla kastrace, která by se provedla do dvou let života jedince a musela by být veterinárně potvrzena.

Pouze takto zamezíme neuvěřitelnému množství narozených bezpapírových štěňat, ve většině případů se zdravotními genetickými vadami a s tím spjatý nedostatek míst, přeplněnost v psích útulcích.

Můj názor ohledně řešení budoucí podoby chovu a sportovní kynologie v rámci pracovních plemen se podobá názoru české tiskové kanceláři, která minulý rok vydala tento článek týkající se naší problematiky. Uvedeme si ho v rámci diskuze.

„Pravidla pro chov psů se pravděpodobně znovu zpřísní. Lidé zřejmě budou muset veterinární správě hlásit chovy tři a více fen. Nyní tato povinnost platí pro chov pěti a více fen. Štěňata bude třeba očipovat. Zpřísnění dnes Sněmovna schválila v novele veterinárního zákona, kterou nyní projedná Senát. Opatření směřují proti takzvaným množírám, v nichž jsou za nevhodných podmínek chováni psi jen kvůli zisku z prodeje štěňat. Čipování štěňat prosadila poslankyně ANO Monika Červíčková. Čipy by štěňata měla podle ní dostat před odevzdáním novému majiteli. Sněmovna naopak odmítla její návrh, který měl výslovně zakázat provozování útulků, které při zabezpečení péče o toulavá a opuštěná zvířata nespolupracovaly s obcí. Útulek také směl poskytovat těmto zvířatům dočasnou péči jen "po dohodě s obcí". Poslankyně uvedla, že návrh má zpřesnit režim v souladu s občanským zákoníkem. Změna by podle Nikol Burešové z organizace Pet Heroes vedla k zániku desítek ze tří stovek útulků v Česku, které sice mají povolení od veterinární správy, ale s nimiž obce spolupracovat nechtějí. Zánik by podle Burešové hrozil hlavně kočičím útulkům. Někdejší ministři zemědělství Petr Bendl (ODS) a Marian Jurečka (KDU-ČSL) označili návrh Červíčkové za nejasný, nemoudrý a problematický. Odmítly to i SPD či TOP 09, podle nichž nejsou jasné důsledky návrhu. Krajská veterinární správa bude moci na návrh Jana Zahradníka (ODS) zrušit registraci útulku, jehož provozovatel přestane splňovat zákonné požadavky. Pavel Kováčik (KSČM) prosadil povinnost chovatelů ohlásit čipování veterinární správě, která by měla vést jejich evidenci. Kováčik také uspěl s návrhem zpřísnit pravidla pro převoz primátů a šelem. Navzdory opoziční kritice uspěl návrh poslance ANO Davida Pražáka, aby veterinární lékař musel prohlédnout nemocné či zraněné zvíře nejen před porážkou na jatkách, ale i po ní. Podle Bendla by to bylo zbytečné. Chovatelé psů budou mít podle novely sedm dní na to, aby nahlásili veterinářům informace o tom, že chovají nejméně tři feny starší 12 měsíců. Úmrtí některé z nich budou muset rovněž nahlásit do týdne. Pokud bude v jedné domácnosti více chovatelů, bude mít oznamovací povinnost pouze jeden z nich. Cílem je zamezit obcházení zákona a snahám vyhnout se oznamovacím povinnostem

a veterinárním kontrolám. Ministr zemědělství Miroslav Toman (ČSSD) novinářům řekl, že zákon je jednou z cest, jak udělat pořádek v chovu psů a koček. Je přesvědčen, že novela pomůže. Jeho resort se nyní ve Sněmovně bude soustředit na zákon proti týrání zvířat. "Bude to celá sada opatření. Je to legislativní proces, ten zákon je tady v Parlamentu, tlačíme na to, aby byl přijat co nejdříve," uvedl. Oznamovat chov nebudou muset útulky pro zvířata, hotely a penziony pro zvířata, ozbrojené nebo bezpečnostní sbory nebo chovatelé vodících nebo asistenčních psů. Veterináři evidují na 900 chovatelů pěti a více fen, za nesplnění nahlašovací povinnosti uložili od předloňského listopadu sankce ve 40 případech, uvedlo ministerstvo zemědělství. Novela má v souvislosti s epidemií prasečího moru na jižní Moravě stanovit, že informace, které jsou nezbytné k ochraně zdraví lidí nebo zvířat, budou muset být umístěné v letácích nebo na plakátech na dobře viditelných místech. Vlastníci, nájemci nebo provozovatelé to budou muset umožnit.“ (ČTK, 2019)

I. Summary

The history of working breeds of dogs is very long and it goes to the beginning of 19th century. These dogs were used for protecting herds from bear or wolf attacks, later they were used in K9 or military services and they served to their country and people, this job they are doing till now in general.

Working breeds changed during the time, only belgian shepherd didnt change almost at all. On the other hand doberman, changed completely and unfortunately but in a bad way. The new breeding systems and trends destroyed this breed from health and also behaviour side. In the present time almost 80% of dobermans has health, genetic issues with heart.

Sport cynology change also very much, now the pressure which is made on dog competitors is sometimes too high and unfortunately sport cynology is not for everyone in the last couple years. Not every dog is able to handle this physical and also mental pressure, also not every handler is able to handle the new form of this sport, because every year it is getting more intense even on the mental side of the owner of the dog.

Breeding system in czech republic is now in its best times, for last at least 4 years. Half of the puppies produced in Czech Republic are being shipped and sold to abroad to countries as USA, Canada, China, Slovakia and other european countries except Germany. Germany believes mainly in their breeding systems and they are making it hard for their own people to buy a puppy from abroad, mainly not from Czech Republic.

With the help of the comparative analysis we could see from the results of national and also world competitions that czech bloodlines are very often to see even in teams representing different countries than CZ. Mainly the german shepherd breed has strong representation in other countries on world competitions what means that breeders of GSD are very popular all over the world and their offsprings are used even in highest level of sport cynology.

My idea for improving the situation around illegal breeding kennels is to give higher penalties for being this type of a breeder. Another option is the chance of selling only dogs with pedigree, only exceptions would be puppies with some health problems. These puppies would be sold for half or low price with the condition of castration confirmed by vet.

II. Seznam použitých zdrojů

Bibliografie

CUNLIFFEOVÁ, J., 2012. *Velká encyklopedie psů - kompletní průvodce světem psů*. Praha: nakladatelství Slovart.

DOSTÁL, J., 2008. *Chov psů: genetika v kynologické praxi*. 2. doplněné vydání. České Budějovice: Nakladatelství Dona.

EIS, Vilém, 2018. *Pachové práce služebních psů*. Praha: Naše vojsko. ISBN 978-80-206-1705-7.

FEIKOVÁ, Klára. Porovnání výkonnosti potomstva německého ovčáka po domácích a zahraničních plemeních. Č. Budějovice, 2017. diplomová práce (Ing.). JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH. Zemědělská fakulta

KOLLER, Jan, 1979. *Kynologická příručka*. 2. doplněné vydání. Praha: SZN.

SCHERK, Peter a Florian KNABL, 2015. *Successful Together: The Journey to masterful obedience*. Sunatoria. ISBN 300055517X.

On-line elektronické zdroje

Český kynologický svaz: ČKS [online], [cit. 2020-04-21]. Dostupné z: <http://www.kynologie.cz/>

Český klub německých ovčáků [online], [cit. 2020-04-21]. Dostupné z: <http://www.ceskyklub-no.cz/>

Č. T. K. Přísnější pravidla pro chov psů: Lidé budou muset hlásit už tři a více fen. In *Deník*. https://www.denik.cz/z_domova/prisnejsi-pravidla-pro-chov-psu-lide-budou-muset-hlasit-uz-tri-a-vice-fen-20191016.html?fbclid=IwAR1JKEtXMRnVLZNPkIQWM3J1bpUTbcZuGPE4zIS54i3HWnP-Vu0GcKNZuk

Federation Cynologique Internationale, *Federation Cynologique Internationale* [online]. [cit. 2020-04-21]. Dostupné z: <http://www.fci.be/en/>

Fédération Cynologique Internationale: Logo. In *FCI*. <http://www.fci.be/en/>

Grym, M. V. D. M. Připomeňme si podmínky chovu psů. In *Komora veterinárních lékařů České republiky*. https://www.vetkom.cz/pripomenme-si-podminky-chovu-psu/?fbclid=IwAR29AdgTYL1hMOMb_hzJIO74weNuWILihu97PrRuagqO20F-QsfN8xihp8o

Kdo ochočil psa ??, In: *Svět zvířat* [online]. 2008. Dostupné z: <http://svetzvirat.unas.cz/historiepsa.htm>

Malinois Club: CMC [online], 2012. [cit. 2020-04-21]. Dostupné z: <http://malinoisclub.cz/>

PANÝRKOVÁ, Iveta, Historie psích sportů: 1. díl. In: *ECanis* [online]. 2020. Dostupné z: https://www.ecanis.cz/clanky/historie-psich-sportu-i-dil_1402.html

Pes přítel člověka, Aby dobře vypadali "chodníkovi šampioni" - díl 9.: Knírač - úprava "na doma." In: *CHS Cassiepia* [online]. 2011. Dostupné z: <http://www.cassiepia.com/czech/salon/knour.html>

SEDLÁŘ, MVDr. Miloš, Pes přítel člověka: Historie Rottweilera. In: *Žárovický háj* [online]. 2005. Dostupné z: http://ambrys.borec.cz/baron/historie_rottw.php

Služební plemena psů, 2008. In: *Pejskař.cz: Vše o psech* [online]. Dostupné z: <http://www.pejskar.cz/sluzebni-plemena/>

Standard NO, In: *Český klub německých ovčáků* [online]. 2011. Dostupné z: <http://www.ceskyklub-no.cz/standard-no>

Veterinární klinika Suchdol, Dobrman a onemocnění srdce. In: *Veterinární klinika Suchdol Praha 6 - Suchdol* [online]. 2017 Dostupné z: <https://veterinasuchdol.cz/dobrman-onemocneni-srdce/?cn-reloaded=1>

Weltunion fer Vereine fur Deutsche Shaferhunde [online], [cit. 2020-04-21]. Dostupné z: <https://www.wusv.org/en>

Weltunion fer Vereine fur Deutsche Shaferhunde: Logo. In *WUSV*. <https://www.wusv.org/en>

Working Dog [online], [cit. 2020-04-21]. Dostupné z: <https://cs.working-dog.com/>

III. Seznam obrázků a tabulek

Seznam obrázků

Obrázek 1: Exteriérová linie NO.....	8
Obrázek 2: Pracovní linie NO – vlkošedé zbarvení	9
Obrázek 3: Pracovní linie NO – celočerné zbarvení	9
Obrázek 4: Pracovní linie NO – černé s pálením zbarvení	10
Obrázek 5: Belgický ovčák – Malinois	11
Obrázek 6: Belgický ovčák – Tervueren.....	12
Obrázek 7: Belgický ovčák – Groenendael.....	12
Obrázek 8: Belgický ovčák – Laekenois.....	13
Obrázek 9: Exteriérová linie RTW.....	14
Obrázek 10: Pracovní linie RTW	15
Obrázek 11: Veškeré barevné variace dobrmanů.....	16
Obrázek 12: Knírač Velký – celočerné zbarvení.....	18
Obrázek 13: Knírač Velký – zbarvení pepř a sůl	18
Obrázek 14: BOM ve službách americké armády.....	23
Obrázek 15: Nynější podoba oddílu B – poslušnost (chůze u nohy)	30
Obrázek 16: Nynější podoba oddílu C – obrana (kontrolní výkon).....	30
Obrázek 17: Znak světové federace zaštiťující všechna čistokrevná plemena – FCI.....	
Obrázek 18: Znak světové organizace zaštiťující plemeno německý ovčák – WUSV	

Seznam tabulek

Tabulka 1: Finanční analýza nákladů spojených s pořízením a výchovou pracovního plemene	44
---	----

IV. Přílohy

Obrázek 17: Znak světové federace zaštiťující všechna čistokrevná plemena – FCI

Zdroj: (FCI, 2008)

Obrázek 18: Znak světové organizace zaštiťující plemeno německý ovčák – WUSV

Zdroj:(WUSV, 2008)